

309535

జన. పట్టణము 1919 వ సం॥ జూన్ నెల 7 వ తేది శనివారము

NO. 57.

సంపుటము. ౩

అర్చనా మంత్రము నకు నర్చనము.

సంచిక ౫౭

Note

Salicylic Acid

The best quality of this can be had of

Messrs. Parry & Co.,

160

Box 2, Madras.

For price & other particulars apply.

Mr. G. W. M. Reynold's Novel
Other Big Type Editions.

GRACE MARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Bx. 5. Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 18-0 Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Bx 1. Margaret 4 vols.	3 0
Necromancer 3 vols. 2-4-0 Agnes 3 vols.	6 0
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	3 0
Kenneth 4 vols. Bx. 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchess, in 4 vols	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Cannobury House in 3 vols.	2 4
Ros. Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	2 4
May Midwinter 2 vols	1 8
Rye House Plot 4 vols	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Loves of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothy's Book Case 3 vols	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

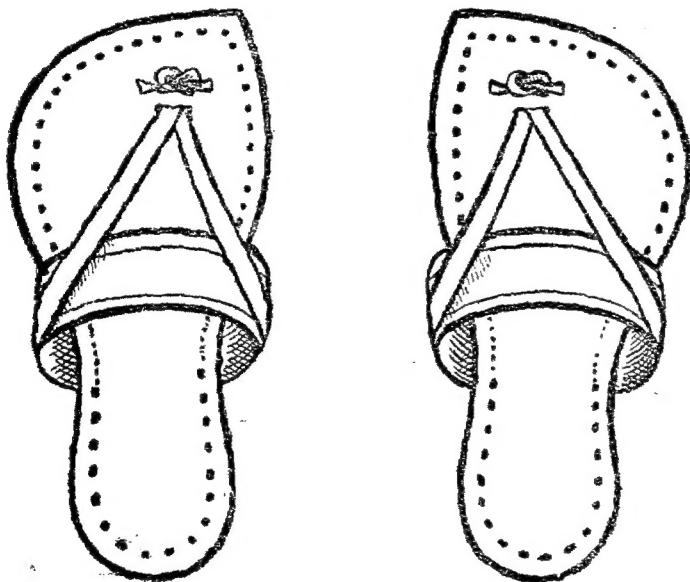
(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH CO.,

136

Post Box 167 (A) Madras. E.

SANDALS

**W
A
R
R
A
N
T
E
D**

ALL-FAITH-ER

పాదరక్షలు

(1620)

ఉన్న కాలమునకు మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనది. తండ్రిపట్ల చర్మముతో చేయబడినది.
అంతయు చర్మమే. సాధారణ ౫౦ తగ్గించిన ధర

జత రు. 1-8-0, జత రు. 1-2-0.

వ్యాచారము హాలోస్లో భర బ్రహ్మము పతము రు. 144.

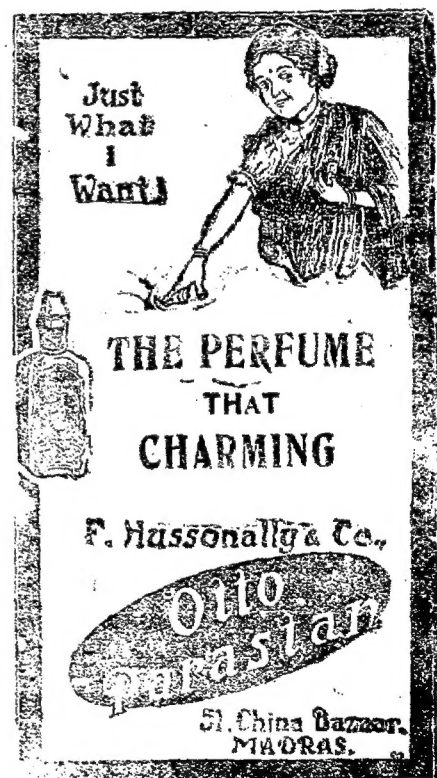
Mason, Smith & Co.,
Retailers for the Chrome Leather & co
Club Corner, Mount Road, Madras.

మేనకా, స్మిత్ అనుకుంటుంది, క్లబ్ కార్నర్, మాంట్యూరొడ్, మదరాసు.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

[illegible]

మొలకలు పుండనవం

[illegible]

Actina Cures Deafness.

Not merely improves the sense of hearing temporarily as do Electrophones, Ear Drums, etc., but really cures the disease permanently. The secret of Actina's success is that it removes the cause of the disease and that is where it differs from all other treatments.

The principal cause of Deafness is Catarrhal Inflammation of the throat and middle ear and until this is removed the hearing cannot be restored. The powerful vapours emanating from Aotina, inhaled through the mouth and nostrils and applied to the eye, course through the delicate nerves and blood-vessels, removing Congestion, stimulating and invigorating and restoring the organs to their normal healthy activity.

Actina is the surest, simplest and most natural cure for Deafness and is just as effective in other Catarrhal diseases, such as Eye Troubles: Hay Fever Asthma-Bronchitis: Headache: Sore Throat: Influenza, etc. Costing only Rs. 25 8 (plus postage etc.) this wonderful instrument should find a place in every home. Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing useful health advice and full Particulars of our Conditional Trial Offer, post free on request. Write to-day to Raj B. S. Bhandari, M. A., Batala. (India)

Natural Actina Treatment.

కమ్మమహాజనసభ.

జూబిల్లతాలూకా కమ్మవజలు నిడుబ్రోలులో గుంటూరుమండలి కమ్మజనసభ చేయదలచి యేడవ కమ్మమహాజనసభ చిత్తూరులో జరుగునని తెలియజేసిన రీతిగా కొన్ని మాసములవరకు జరుగదని తెలిసినందున యేడవ కమ్మమహాజనసభను యీ నెలలో జరుపుటకు వేడిదినమున జరిగినసభలో నిశ్చయించుకొన్నారు.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు.

నిడుబ్రోలు } పాములపాటి వెంకటకృష్ణయ్య.
1-8-19. } నన్నపునేని అంకప్ప.

చెట్టిలు, బిమ్మయ్య, నూనెయ్యత్రములలో కల్పితేని నవ్వులనూనె, కొబ్బినూనెలను మరి ముద్దుముగ తయారు చేయుదును. ధరలు సరసముగ నుండును. (1603)

కలాపయ్య:—పి. యస్. వెంకటేశ్వరయ్యలనాయుడు హస్తముల అంక కవిత్వము ఏనుగులు అంకపురం గంజాం.

1604 FOR SALE
Calcium Carbide lb. 100 Rs. 0 12
Do. 28x 16. 100 " 17 8
Do. do. " 16 10
G. M. GANGATHARAN,
135, Ravindrapuram Street, Madras E.

The English Universities College, Madras.
P. O. 144 (Removed from Y. M. C. A. Buildings to Broadway.) (1624)
Coaches for Cambridge Senior Medical Preliminary, Madras Intermediate Parts I & II. Highly organized. For particulars apply to: D. Kulandai B. A. Principal.

యుద్ధ బాండులు శ్రీకృష్ణచేయబడును
1630
యుద్ధబాండులు విక్రయించ కలచువారు మద్రాసు తంకళాపాటి, నెం 188, చెన్నూరు మాచా సి.వి.సి. గారి వద్దకు రావడంకల్ల వ్యాపారమైన ఖరీదుకు తీసికోవడును.

పోయియు లేక, ఉత్తరహరివంక విమర్శనము శివరామశాస్త్రి ప్రణేతము.
మొదటి భాగం 1-0-0, మూడవ భాగం 1-0-0.
వే. శివరామశాస్త్రి, శతావధాని,
(1618) చిరినాడ, తేలపాటి పోస్టు, కృష్ణా జిల్లా.

శ్రీమద్భగవద్ గీతారహస్యము
అను 1437

కర్తయోగ శాస్త్రము
శ్రీబాలగంగాధర తిలక కృతము
శ్రీ నోరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి చే వరిన ర్చితము.
ప్రతి 1-కి ధర రూ. 3-4-0.
వావిళ్ల-రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్,
192, ఎస్టేట్ నెడ్, చెన్నపురి. ఈ.

యంత్రనిహామముచే తయారుచేయబడిన కాంతిగల సిరామాలతలు.
మా సిరామాలతల ఇప్పుడు ఒక అందమైన వెట్రెలో పాక్ చేసి పంపబడుచున్నది.
మాఖ్యమైన వాస్తవత్రికలతో గొప్పగా కొనియాడబడుచున్నది. ఒక్కొక్క మాత్రమున ఒక బేస్ను కాంతిగల సిరామాలతను. డైమండ్ బ్లూబ్లాక్ మాత్రము (1 గ్రాము) 144 మాత్రము కల రూ. 1-4-0 కమ్మకీ పి. అల్ బ్లూబ్లాక్ 1 గ్రాము మాత్రము రూ. 1-6-0 డైమండ్ బ్లూబ్లాక్ 1 గ్రాముమాత్రము 0-15-0 ఎట్టిసిరా 1 గ్రాము మాత్రము రూ. 1-6-0 అవసరమైన 1 గ్రాము మాత్రము రూ. 1-4-0
కె. ఎ. డి. అయ్యర్స్ అండ్ కో,
18/198 అప్పాబిల్లింగు, వై నాటకాడు, మదరాసు.
U C. CHAKRAVARTY,
24, Tarak Chatterji Lane, Calcutta,

హాస్యలహరి

ఘరానా

పొరుగుడు ఆసామీ! ఏమండీ! నే నెంతచెప్పినా మీరు నమ్మడం లేదు. మా పూరివారు చాలా ఘరానా మనుష్యులు. విన్నారా, మీ రాక్కోసారి వచ్చిమాస్తా మీకే తెలుస్తుంది. ఒక్క నిద్రనం చెవతాను విందండి. మా పూరిలో ఘోషాల కవకరత్నం అనేవేళ్ళ తనమెడలో నున్న కట్టుకాను పేరును పట్టవగలు నడిపిధిలో లాంతరు స్తంభం కొయ్యకు తగిలింది మరిచెందుగంటలకు వచ్చిమాడగా అది ఆలాగే వుండండి.

పొరుగుడు:—ఏమిటండీ - నిజమేనా - అది అంత రత్నహరమేనా?

ఆసామీ:—రత్నహరము కాదు, లాంతరుస్తంభం.

* * * * *
తాడనము.

అన్నయ చెల్లెలును ఆకుకొనుచుండిరి. వారివయసు ముసగా 8-6 వత్సరములు. ఆటసందర్భమున చెల్లెలు తనమాట వివరణని అన్నకొట్టెను. చెల్లెలు ఏడువసాగెను. అన్నకొట్టుట చెల్లెలు ఏడుపుట వినతండ్రిరాక ఏకకాలమున జరిగినది.

పిన:—జానకీ! ఏమమ్మా ఏడుచున్నావు. మాధవు డేమిచేసి నాడు.

జాన:—కక్కా! నన్నన్నయ్య కొట్టినాడు.

పిన:—మొన్న రామారావుగారి వెంతుబాయిని దాని అన్న లక్ష్మణరావు కొట్టినాడు.

మాధ:—వెంతుబాయి జానకీవలెనే ఏడ్చినదా!

పిన:—లేదులేదు చేతులూ మన్న తిరగటిగురుజాతో అన్నతల మీద బొప్పికట్టు నట్లాక్కో దెబ్బకొట్టినది.

మాధ:—బలే బలే.

పిన:—మాధవా! జాగ్రత్త యికముందు నీవు జానకీతోలికి పోయిన లక్ష్మణరావుకు జరిగిన కాస్తీ నీకుగూడ జరుగక మానదు.

* * * * *
గతంగత:

వెంకన్న:—అయ్యో దూచుచేసి అయిదురూపాయలు బదులిచ్చెదరా. చాలా అవసరం వచ్చినది. మీరు ఉచితంగా యిచ్చినారని సంతోషిస్తాను.

కాశ్మీ:—అవును నిజమే నీ కిరీటకు నేను నాలుగుసార్లులు బదులిచ్చినాను. ఆ నాలుగుసార్లులను గూడ నే నుచితముగా నిచ్చినాననే సంతోషించినావు కాబోలు. దమ్మిడియైనను తిరిగి యిచ్చిన పాపమున పోయినావు కావు. సంగతి ఏమి జరుగునో అని నేను చూచుచుంటిని. మరల ఏమిరా కాటా అనిన ఎప్పటి ఆటయే అని సిద్ధమైనావు. “పుస్తకం వనితా విత్తం పరమాస్తం గతంగతః” అనేవాక్యం బాగా నిద్రన మైనది. ఇక నన్ను వదలి మరి ఎవరినైనా బాగుచేయడానికి ప్రారంభించు నీవుబ్రహ్మయేను కీర్తనము గానకువును.

* * * * *
మూడుకాళ్లు

పంతులు:—జంతువులకు నాలుగుకాళ్లును మనుష్యులకు రెండు కాళ్లు నందును గాని మూడుకాళ్లు గల వేదన నుండునా? బాలుడు:—ఉండును.

పంతులు:—ఏమిటి?

బాలుడు:—మాయింట తీర్థపుగిండిల నుంచు పీటకు మూడు కాళ్లు మాత్రమే యున్నవి. ఆబోర్డుబల్లకును మూడుకాళ్లే.

* * * * *

ప్రేమాధిక్యత

మామ:—నీవు నా కుమార్తెను ప్రేమించితివా?
అల్లుడు:—అయ్యో! ఏమి అట్లునుచున్నాను. నా ప్రేమ నిరస మానము. ఆమె కడగంటిమాపు నోకించుక నాపై ప్రసరింపజేసిన చూపు, పేరుపర్వతము లభించిన ట్లానందింతును. ఆమెకు నీమకుటిసంతట బాధకల్గినను నేను ప్రపంచమంత రించినట్లే భావించెదను. ఆమె కరస్పర్శనమున బడయుటకు సత్తనముద్రముల నాలుగువన దాటెదను. ఆమె నన్ను వివాహమాడ నొల్లనిచో నే నానూరికొండ కొట్టకొనకెక్కి అటనుండి యొక్క ప్రేటున క్రిందకుకి దానిప్రక్క నున్న చుహాసముద్రమున బడి తునాతునకలై ప్రాణమును పరిత్యజించెదను.

మామ:—మీ అత్తను పెండ్లియాడినపుడు నేనుగూడ కొన్ని కల్లబొల్లిమాటలను చెప్పితిని. చాలా గట్టివాడనని తలచితిని. నీ ప్రజ్ఞ అసాధారణముగ నున్నది. నీ వారేలేన ఆసక్త్య వాదిని నీముందర నే నెందులకును కొరగాను. ఈ ట్లు బయన మన మిద్దరముచేరిన నెట్లుపరిణమించునో అని సంశయించుచున్నాను. టక్కర్లు బలు టక్కర్లు చేరుట మగల జరుగ గలదు.

* * * * *

దయ్యముల కొంప

దళారి:—ఏమండీ యిల్లంతా చూచినారా! నేను రావడము కొద్దిగా ఆలస్యమైనది. మరియొక సారి చూతురురండి.

ఉద్యోగి:—అక్కరలేదు. యిల్లు బాగుగా నేయున్నది. గాలి వెలుతురు, కొబ్బాయి, మరుగు, పెరడు సరిగానే ఉన్నవి; గాని యిది దయ్యములకొంప యని యిరుగు పొరుగువారు చెప్పిరి.

దళారి:—ఆ దయ్యమునకు మీరు భయపడనక్కరలేదు. దానిని నేను భద్రపరచెదను. అన్నప్రకారము 5-వ లేదీ నాటికి ఏనెల కానెల అద్దె యిచ్చుచుండిన నాదయ్యము కల లోనైన కనపడదు. అట్లదే నియ్యని వారికి మాత్రము పిక్కా పీడ కలుగును.

* * * * *

అలవాటు

వర్తకుడు:—ఏమండీ మీతాత గారు చనిపోయినారా? మాతామహర్లితం అంతా మీకు దఖలుపడినదే పదివేలు నగదుగూడ చేరినదే. నాపదిరూపాయల బాకీ యిప్పుడే నా యివ్వచేయండి.

కాతాదారు:—అలాగు కాదోయి పదివేలురానీ రాకపోనీ అలవాటు తప్పవచ్చునా! నాపద్ధతి వెనుక ఏలాగున వున్నదో యికముందు గూడా అలాగుననే వుండవలెను గాన మారితే లోటులు నడచుకొర్రెపు నీరి అని నగువాలు చేయరా? అందుచేతనే యియ్యలేదు.

ఫల్రుక్ లెక్ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్డు రూ. 8-8-0. స్వాక్ గన్న 7, వాటర్ మెక్ రూ. 7-8-0, వాటర్ మెక్ (నెప్టిల్స్ నెక్స్టిల్లింగ్) రూ. 10-8-0, నెఫ్రాక్ 210 రూ. 4 ఆల్బెర్ట్ గ్రా రూ. 2-1-20 1514) గెల్లెడర్డు, క్లీవర్స్ తిరుగిల్లి క్లీవర్, మద్రాసు.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు
కమిషన్ యేజర్లు. 1548

లియోనార్డ్ నెలు, నూలు, ఆముదము, నెనక్కాయలు, ధాన్యములు కాశుధాన్యములు మొదలగు వస్తువుల, స్వచ్ఛతల తరపునను, ఫరాయి శిక్షణలతరపునను కొనబడి విక్రయించబడును. వివరములు తెలియగోరువాడు ఈ విజ్ఞాపనకు ప్రాయశ్చిత్తు. Pareck & Co., 135 B, Amherst, St, Calcutta.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిమల్పరీక్షలు - 1919.

400 రూపాయలు బహుమతులగూడమున పంచివెట్టబడును. వివరములకొరకు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయుడు.
డాక్టరు ఆచార్య - లక్ష్మీకాంతి గారు,
బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.,
(1609) హంటుగోడ్, మదరాసు.

మెట్రపాలిటన్ మార్ష
పోస్టుబాక్సు నెం 155 రు, మదరాస్.

1. అశ్వుతిమైన నువారిగ్లాసు శిమెంటు. వీరివెల బుడ్డి 1-కి 0-8-0 ఒకేతూరి 1 డబ్బెల్ తెప్పించుకొనువారికి 1 బుడ్డిన్ని 50 తెప్పించుకొనువారికి 5 బుడ్డున్న ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ ప్రారంభము గ్లాసును చిమినీలు రక్తరాలకు పరిశీలనపోట్లకుండు తదవిన దృఢముగా కరునుకొని ఎప్పటికిన్ని పనికి లోపము లేకుండును.
2. పరిమల్పనస్యము, సాదానస్యము, యిది మా వద్ద తయారు కాలదుచున్నది. అనేకము వారములు, పక్షమునకు వెలకు వారికి ఎంత కావలయునో అంతకు ప్రాసీ తెప్పించుకొనుచున్నాను. సాదానస్యము. పరిమల్పనస్యము 15 తులములు 5 పలములు 0-8-0 1-6-0.
80 " 10 " 0-15-0 2-10-0
60 " 20 " 1-11-0 3-4-0
గ్లాసుబాటర్ 1-కి 0-4-0 ఒక డబ్బెల్ బాటిల్ను వెల 3. రబ్బర్ స్టాంపులు, సాధారణమైన పని విశేషము లేకుండు 1-కి 2-8-0 తే ప్రాలు మార్షరు తయారుచేయు 1-కి 3-4-0. ఇతరవిషయములు తెలియగోరువారికి కేటాగు ఉచితముగా పంపబడును. (1611)

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తును వార్షికోత్సవము

నేడు నెల్లూరునందు సమావేశమగుట

అహస్వనసంఘాధ్యక్ష, అధ్యక్షకోశవ్యవస్థాపకులు

(మా ప్రత్యేకవిలేఖనని యొద్దొంది)

నేడు (7-6-19) నెల్లూరునందు సమావేశమైన ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తును వార్షికోత్సవ సభావ్యవస్థాపకులు రాజా సీతారామచంద్ర ప్రసాదభూపాలభారతాపు గారి సాహిత్యోపన్యాసమునందీక్షింపగా ముగియెను. కవిబ్రహ్మయని మహాకవులచే బొగడబడి, హరి హరకథారాధనపరకడై భారతమునందలి పదునేవత్సరంబుల సమయమున రచించిన తిక్కన మహాకవియును, ఎక్కువ కావ్యమృత రస మహాభారతపూర్వయును, ఎల్ల సాగరముల కెక్కుటకప్పుడు శ్రోత్రప్రేమమై వ్యాసయాకర్షక మగునో అట్టి సకలకవిమణియు, అష్టాదశపురాణసామాఖ్య జ్ఞాతాధిపతియును, నవ భాషావిశ్వక్రియకుడును సర్వజ్ఞాదుడునగు నాచనసోమయ్యును, ఎక్కువ, తన కావ్యచతుర్ముఖితో నేమభూపాలనిక దన్యమునకాక జేసి ధీరోదాత్తుడై ఆంధ్ర ప్రభుత్వ మంతయు వీడనాడిన భారతారణ్యపర్వశేషమును పూరించి ప్రబంధపరమేశ్వరుడను బిరుదునామంబు గడించి కాశ్యపకవియు భాగ్యలికేక బాంతుడయ్యెనో, అట్టి యెట్లాప్రగ్ధయును, ఎక్కువ ఆంధ్రభావకుల బ్రభవమున లక్షణగ్రంథము నేర్పబడి కవిబ్రహ్మయగు తిక్కన మెచ్చు నట్లు దశమూర్తచరితమును జెప్పి "సంస్కృతాద్యనేక భాషా కావ్యరచనావికారము" డెవ్వయు, "అభినవదండి" యనియు బిరుదుంబుల గడించెనో, అట్టి శ్రీనివాసకవియును, ఎక్కువ తాను రచించిన విక్రమార్కచరిత్రంబున చిత్రించిరింబులగు కథలకొప్పించి రసోదంచితంబుగ జేసి, శేషరాయ మహారాయ మంత్రులవలెను నెన్నులకంటి సిద్ధుల నంకిత మిచ్చి మహాకవి యని పేరుగాంచెనో అట్టి జక్కనయు, ఎక్కువ శ్రీ. క. పదునేడవ కథాభ్రాంతినివలెనంది మహా మహాపాధ్యాయులవలెనంది పాండిత్యమునుచే నల గారి పెక్కుమహా కావ్యములనున్న ప్రథమాంధ్రప్రదేశ్ కావ్య మొనర్చి ఆంధ్రమాతకు భూషణులై కాశ్యపకీర్తిని గడించెనో అట్టి ఎలకాచి బాలసరస్వతియు, ఎక్కువ రాజకీయోద్యోగియై కవియై మహాకవులపరంపరలో నియమంబుగాక జేరగల్గెనో అట్టి కంకంటి పాపరాజుగారును, వీరి కమకాలి నులును మిత్రులును కమితమరచియోగింపక ప్రయోగ బండితుడును నగు పున్నగిరి తిమ్మయ్యయు, దశావతారచరిత్రమును నింపుక రచించిన ధర్మదేవుల రామచంద్రయ్య ఎక్కువ మొన్న మొన్న భారతముతో రులయాగలగిన గా మాయదాగిగ్రంథములు రచించి శ్రీ వేంకటాద్రిప్రభువును మెప్పించి యగ్రహారాధనతాగ్రంబుల బడచెనో అట్టి గోపిరాధము వేంకటకవియు, ఈ నెల్లూరుమండలమునందే జన్మించి, ఈజలాస్వాదనమే చేసి ఇంద్ర తన కవిభారతం గురిపించి ఆంధ్రవాల్మీకియైకీర్తిని గాడ్చెడిది.

ఏయను ఆంధ్రకవయిత్రులలో (బ్రభవస్థానమున గై కొని నిరుపమానకీర్తిని గడించెనో, ఏయను అసమానమృదు మధురలలితపదకవిత్వమాహాత్మ్యమును భాగ్యిని గడించెనో అట్టి మొల్లయు, ఏయను పురుషులకును నూడ నోయమను నేదాం శమును గ్రీర్తనలుగ రచించి ఇంకను గొప్ప గ్రంథములకు గర్వత్యమును వహించెనో అట్టి తిరిగింద వేంగమంబుయు.

క. పగలుకు నెచ్చి చివర
నగరే నిను మగతనంపునాయకు లెందరే
ముగరాచువార మెలిమి
నగరే జలకమాద వచ్చినవోటకే!
అని ఆశువుగ బడ్డెమును జెప్పి కవిత్వమున వీరోద్యోగమును గల్పించిన వీరవత్సయను, ఈ విక్రమసింహపురి మండల నివాసినలే!
నెల్లూరుమండలమందలి ధూర్జటి, కన్నెలకంటి చిత్రి కవి కంఠములు పెక్కునుకవుల నెరింగియున్నది. ఇట్లే పద్మవందలంచినవో, మా మండలమందలి కవులపేరులు పుం భానుపుంభంబులుగ బయలుపడెను. కనుక విస్తరభీతిచే సంక్షేపించువాడను.

శ్రీనాథమహాకవి ఆంధ్రుడగు కాడని కొంచలు వాడించుచుండగా నీమహాసభలో నీరం దాంధ్రుడనుట గుర్రు గాక మామండలవాడు డనికూడ రుజువుమలుట

నేను సామాసింపుచున్నాడ. శ్రీనాథుడు రచించిన గ్రంథ ములలో (1) వందితారాధ్యవశ్యమును నేమభూపాలని దండ నాయకుడగు పెండ్రామాత్యునకును, (2) శృంగారనైషధ మును నేమభూపాలని ముఖ్యకుంత్రి యగు సింగనామాత్యు నకును సంకితములు. (3) శృంగారనైషధము తరువాత రచించిన హరవిలాసమును శ్రీనాథుని బాలసఖుడగు అచింతలకు మాకుడు తిప్పయ కంకిత మిచ్చినట్లు ఈకీర్తిపద్యముల వలన తెలియుచున్నది.

గీ. ఉదయభాషావశ్యవ్యయోగమకళా
బాలసఖు గారించి తాత్పర్య మొప్పు
నవదీపయ త్రిపురాని యక్షరాజు
హిరయితో ధ్రువ వెలయగ నెల్లులనియె.

గీ. ఆగమజ్ఞానవిధి కత్తెత్త భువి
బహుపురాణజ్ఞానపు మధ్యమతవి
భావసఖుడవు శ్రీకవిబంధ మొకటి
యధరంపును నాపేర సంకితముగ.

ఈ యచింతలకు నెల్లూరువాడవునను, కొటికొడ యును కుమారగిరి గుంధబాండాగారాధ్యక్షుడును నగు వైకృతభానుజీ. ఈ గుప్తవిధ్వంసకృతమును గూర్చి ముందు చెప్పెదను. వై గ్రంథములకు ముందు రచింపబడిన కాలివా హాసప్రళయము, మరు త్రరాట్టరితమును బాల్యమున రచింపబడిన నగుటచే వానిని గూర్చిన ప్రఖ్యాతి యంతగ లేదు. కాని శ్రీనాథుని వార్ధక్యకాలే రచింపబడిన భీమపురాణము వీరభద్రారెడ్డియలై యొక రెండవూడి అన్నయకును, కాశీ భండమును వీరభద్రారెడ్డికిని అంకితము నొనర్చుటచే నీ రెండు గ్రంథములు రాజమహేంద్రవరమున రచింపబడిన కవకుల సందియము లేదు. ఈ మహాకవి రాజమహేంద్రవరమునందం త్యవశ గడపినట్లును, మధ్యదశ కొండపడు ప్రాంతములలో గడపినట్లును ఈ గ్రంథరచనకాలే తెలియుచున్నది. కాని బాల్యదశ యెందు గడచెనో చూడము. హరవిలాసకృతి ర్తయైన అచింతిప్పయ ఈ మహాకవికి బాలసఖుడు. అచింతిప్పయ నెల్లూరుగడ దనుట నిశ్చయము. కనుక శ్రీనాథుడు బాల్య దశయంతయు నెల్లూరున గడచెను. ఇదియును గాక ఈకవి తాను పాకవాటింటివాడని విని శబ్దములు చెప్పికోనియు న్నాడు. విక్రమసింహపురియొక రాకవాటిలో జేరిన దని చరిత్ర జరిగిన మిత్రులగు విదితము. అందుచే బాల్యదశ గడ పిన నెల్లూరు ప్రభుత్వమే ఈ మహాకవికి జన్మస్థానము కాక మఱియుక బెట్లు కాగలదు? అదియును గాక యీ మహా కవికి మఱియి యగు దగ్గువల్లి దుగ్గనకవి—

గీ. కవిసార్వభౌముడై కర్ణాటవిభుచేర
గంధర్వాభిషేకములు గనిన
శ్రీనాథునికవి కూరిమిసేయమఱుదిని—

అని తనవాచికేతూపాఖ్యానమున ప్రాసించువాడు. ఈదుగ్గన వాచికేతూపాఖ్యానమును నెల్లూరుమండలమునందలి యువయుగిర్రువు కవి బసవభూపాలనికుంత్రి యగు ననంతామాత్యునిగంతుకు సంకిత మిచ్చియున్నాడు. కనుక నీదుగ్గనకవియు నెల్లూరుమండలములోనివాడనియే నిశ్చయముగ జెప్పవచ్చును. కనుక బాల్యము గడపినట్టియు బాంధ వ్యము జేసినట్టియు మండల మింకవిక జన్మస్థానము కాక మఱి యొకమండల మెట్లు కాగలదు? కనుక నావాదమునకు బ్రబలము లగుప్రతికూలసాధనములు చిత్తుకటకు శ్రీనాథ మహాకవి నెల్లూరుపట్టణవానుడని కాని లేక నెల్లూరుమండల వానుడని కాని నిశ్చయింపగల జెప్పవలెను. ఈ మండలమే భారతక్రయములో నిర్ణయ నిర్ణయకేతన, తత్పర్య లగు మఱికోండలు నిచ్చుటచేతను నలక్షణగ్రంథనిర్ణయ యగు ప్ర ప్రభుకవయిత్రునే యిచ్చుటచేతను భాషాకల్పవృక్షమునకుం తెంపు సంపాదించి పల్లవికత్వ మనుమితత్వ ఫలితత్వములను సమకూర్చి నని మనవి చేయువాడను.

మనుజున కన్న బలములకన్న ముఖ్యమైనది బుద్ధిబలము. శక్తి అందులో నున్నది. వ్యక్తి అందులోనున్నది. యత్త్రయు నందులోనే యున్నది. భక్తియు సంజేకలదు. భవముకూడ సంజేకలదు. గౌరవమును ఆనందియును సంజేకలపు. అట్టియిది

బలమును పెంచుటకు భావయోగ్య తోడ్పాటు కల్పవృక్షము. భావ వెరగనిది బుద్ధి వెరగనిది బుద్ధి వెరగనిది భావయోగ తెరుగడు. ఒక్కొక్క భావ యోగ్యుడైనాడు. సాధారణ ముగా భావనబట్టియే నాకు శేర్పడియున్నది. ఒకభావను మాటలాడుజనము తమ భాషాభివృద్ధికి సమావేశ మగుట కలది; అట్టి సమావేశములకే పరిమత్తులసి పేరు. నేకకాలము లను బట్టి మహాపాఖ్యానియనుసారముగ భావయందు వలయు మాన్యులు చేయుట దీక్షనే భావ మభివృద్ధి యగును. న్నది; కవిత్వవిషయమునకు బూర్వ మేర్పడునట్లదిన నియ మము లగనసరములని కొంచలు తలంచుచున్నాడు. అదినయం జనమాకాదు. నియమరహితమగు కార్య మెద్దియు నాశించదు అది మూలము తెగిన గాలివటుమాలె స్వేచ్ఛ లింగోహవోయి అధోగతిం జెందును. మనుజుడు, విద్యులండును, వృత్తులందును, ఈశ్వరదత్త తమగు బుద్ధిబలమునకు లోకానభవముతోడ్పడును, నూత్నాంశములగని పెట్టుచున్నాడు. కవియొక్క యభిప్రాయములు అక్రమించేమనుచే గావ్యరూపమున కావ్యకీర్తిని గొంచుచున్నది. కనుక భాషావిషయమున ముఖ్యము ఎరిచి చిత్తమునకు వచ్చునట్లు వారు చేయక యిట్టి పరిమత్తులలో బండితుల మోలఁ జెప్పించి తేరిన పర్యవసానములకు ఆచరణ లోనికిం గొనవచ్చుట భావకు శ్రేయోదాయకము

ప్రస్తుతమా ప్రత్యేకముగ నాంధ్రులు కలకత్తాను పాత కాలము బొత్తిగా లేవు. సంస్కృతగ్రంథములకై అందందు భారతముల కలపుగాని ఆంధ్రములు తల పెట్టుకొనినవారే. ఇది నాంధ్రమునకు శరణ్యము మనయాంగపాతకాల ప్రయతి. అందుకు ప్రవేశపెట్టవలెను నాంధ్రులు నొకనిధము నొకటి తమవారి నెచ్చికముగ జేసిరి. ఆంధ్రభావం గొని జెట్టగల్గెనై, నంతప్రయోజన ముండదులే ది. ఏ. తిరగతిలో నాంధ్రమును నైకొనవిద్యార్థులే యుండెరి. అందుచే "జెట్ట, నక్క, గాడిద" పాతములతోనే యాంధ్రము యగియున్నది. ఇట్టిపాతకాలలకుండి బయలుపడెను విద్యార్థులే మనకు గవులుగా వచ్చుచున్నాడు. ఏదియైన నొకపద్ధతియు ప్రాయో దమనిన సమాసములతోటను మెదడు చించింది నిసుంబువులు నెడకెడక యేదియో యొకవిధముగ ప్రాయశలసినవారే గాని పండితాదరణమునకు మాత్రము పాత్ర మగునట్లు ప్రాయో గలవాలుగారు. ఇది యట్లుండ వ్యాసరచన యొకటి పేరీక్షల లో నేర్పాటు కావలయున్నది. ఏ రుక్మిణ్యమూలైన భాషాగ్రంథములు వదువకుండ నొకగురువునొద్ద కుమార్తె చే యుకుండ వ్యాసరచన జేయవలసినవా రగుచున్నాడు. అది యెట్లో తెలియదు.

వ్యాసరచనయు సామాన్యమైనదికాదు. సలక్షణమైన వ్యాసరచనకు నేర్పియోగ్రంథములకు వరుసలెను; ఎన్నిటి నో నిఖంటువులను విల్లింపవలెను; ఎందటియొద్దనో విద్యాభ్యాసము చేయవలెను. ఇది యేదియు లేక యుక్త్యుత్తరచరచన గాంచుచున్నవలెను నల్లులబడుచున్నది. అది దుస్సాస్యము. పూర్వకాలంబున నాంధ్రవిద్యార్థులకులు పెక్కుమంది కన్యల జేరదీసి ఆంధ్రవిద్యార్థులకులనుగాక జేసి రాజాస్థానముల కంపుచుండెడివారు. ఇప్పుడట్టి గురుకులు కానరానైది కాని నాంధ్రవిద్య యనుంబలసినకాలము వచ్చిరి. మన యాంధ్రకవులు అల్లసాని పెద్దనకువారే బ్రబంధములు ముప్ప యెక్కులకు నొకేవిధముగ వ్రాసినది దోషము మనము వారి కారోపించినను నూత్నాభిప్రాయసారముగ మనము చేసిన దంతగాక గానరాదు. పూర్వపు కవులు వారు చేపట్టినవారి సంకయ నతిసమర్థతతో నిర్వహించిరి. "ఉదయవాక్యాధి"చే నలరారు వన్నయకవిత్వమును, "రసాభ్యుచితబంధము" లచే నొప్ప వీకలయజ్ఞకవిత్వమును "మా క్షిప్రేతిప్రేమ" బ్రకా శించు ప్రబంధపరమేశ్వరుని కవికయు, గంభీరాధ్యక్షదజిల ప్రభాభానురం దైన నాచనసోమని కవిత్వమును, అనర్గళమృదుధారాత్రసారం దైవ శ్రీనాథునికవికయు, శ్రీమద్భూయన్తం దైన భట్టుమూర్తికవికయు మఱియొకరికి బల్లింపువది కావు. ఇది సంస్కృతాంధ్రభాషాపాండిత్యముచే నలరదిననే కాని అల్పజ్ఞానముచే నలరదినవికావు. కనుక నీ సాహిత్యపరిషత్తునం దు జరింపవలసిన రెండవ విషయము మన భవిష్యదాంధ్ర గ్రంథకర్తలు సంస్కృతాంధ్రములయందు బూర్ణపాండిత్యము కలవారిగాక జేయు బెట్లు! అచింతిప్పయ యున్నది. రాజమోషికసాధారణపాతకాలలందు. ఆంధ్రభాష ప్రభుభాషగను, ఆంధ్రభాష ద్వితీయభాషగను గలపినవో నిక్కార్థము గుల భముగ నెలవేయవచ్చును. ఇట్లు చేసినవో నల్పజ్ఞానము గల మన ప్రభుభాషాపాతకాలలందు ఆంధ్రమునందైనను నిష్పటికన్ను గొంచె మధికజ్ఞానము కలవారగుదురు.

కలుయటచేతనే మంచికార్యము లన్నియు నెలవడినట్లు చరిత్రమున్దోషించుచున్నది. కలుయటచేతనే అన్ని ప్రజ్వలె;

తెలిపివేయవలసినదిగాను, తలచుకుంటేనే
పొలములోనుండి వెళ్లి వెళ్లియును; ఒకటిచేతనే బంగారము
వలె నన్నె ధేయియ్యది. అట్లే విమర్శించుచేత భాష
కావలయును. భాషయన్నది. అంధభావము విమర్శనగ్రంథ
మును లేదు. ఒక్కసరసభాషాపాఠము ముందేను అందు వాద్య
యవిమర్శనము లేదు; నాటకవిమర్శనము బొత్తిగా కానరా
లేదు. కొంతకాలముక్రిందకు నీయందలవాస్తవ్యులగు భూంద
రామకృష్ణయ్య గారు తమ ఆవిర్భావగ్రంథభింతామణియందు
సంస్కృతభక్తితో విమర్శనలను చేయ సమకట్టి గాని నిక్క
ముగా భింతామణి యందుగల ఆభింతామణి అధికకాల
ముగానే యభ్యుక్తయ్యెను. సంస్కృతాంధములకు విమర్శన
గ్రంథములు చాల గలవు గనుక అంధభావమున నట్టిగ్రంథము
యందుకు యభ్యుక్తసరము. (ఈముక్తి కట్టించుచు రావలిగార్చెడి
గాడు పాశ్చాత్యవిమర్శనాధ్యక్షిని "విమర్శన త్రైవిమర్శన"ను
ను నొకభాషాత్రయము నూతనముగాను వాని యాంధ్రభావమున
కందజేసిరి. ఇట్టిగ్రంథములు అంధభావమున నేనిలోటును నివా
రింప మార్గదర్శకమై అట్టిభాగమున జేకొని గమ్యస్థానమును
జేరఁ బరిచయమును దర్శయింపవలెను. అంధభావమున సంస్కృత
వ్యాకరణము ననుసరించి లక్ష్యము చేయబడినను సంస్కృత
మున కుండు విరివియును నియమములు అంధభావమున లేవు.
అపభ్రాషామిశ్రితములను తన్ని చేరినను భాష కొంచెమునను
మాటక వ్యాకరణమును శబ్దసౌష్ఠ్యమును చెడక జగద్విఖ్యాత
యశోవిరాజులకు దగు శ్రీకృష్ణ భరణయలచే ఆయుక్తమాల్య
దయందుఁ జెప్పబడిన 'జీకభావలందుఁ జెనుగు లెస్స' యను
నానడి యిప్పటికిని సార్థక మగుచున్నది. ఇట్టి తెనుఁగునకు
వ్యాకరణములు బహుస్వల్పము. వానిలోను బూర్వకాలమున
గీర్వాణమునకుండు నాధిక్యమును బట్టి నన్నయభట్టియధ్యక్షుని
కారికాదులు సంస్కృతముననే వ్రాయఁబడుటచే నాంధ్రమునే
యభ్యసించుచున్నట్లు కందరాని వయ్యెను. తెనుఁగున కొక్క
బాలవ్యాకరణమే శరణ్య మయ్యెను. క్రూరాధారయ నిఘంటు
వును వ్రాయించి అంధభావమునకుఁ గొప్పలోటును
తీర్చి నమకట్టిన పరిచయమును అంధసంస్కృతములకుం బరి
వార్తమునకు నలక్షణమైతిని సంపూర్ణ మగు వ్యాకరణమును
రచియింపజేసి ఈలోటునుగూడఁ బాఠశాలనీనవారై యున్నా
రని విన్నవించెద.

రాజ్యోలుకాలాకావార్తలు

కాలమానము.

రాజ్యోలు, బాను 2:—ఎండలు ఎక్కువగా నున్నవి.
వడగాములు విసనచున్నవి. రమారమి నెల క్రిందకు తొలక
రించినదిగాని అప్పటినుండియు మరల వాన కురియలేదు. ఇంత
లో కురియునకు ఆకే కూడ గానించుటలేదు. ఇంటిలో నుండి
పిధిలోనికి పోవుటయే దుర్భరముగా నున్నది.

విషజ్వరము.

మాతలూకా అన్ని గ్రామములలోను ఇక ప్రయోజన
జ్వరము తిరిగి ప్రారంభించింది. అనేకమందిజనులు దానివార
బడుచున్నారు. తగిన వైద్యసాహాయ్యములేదు. కలరా, మహా
శిశుము, విషజ్వరము ఒకటివిడిచి ముఁటి విషప్రభించి తిన
కూడును, కట్టబడ్డ ముఁటి మాతలూకా వీరజనులను భయ
పరుచుట జేసింది. విషజ్వరము ప్రవేశించిన తగ్గనను ఆకే
కూడ గానించుటలేదు.

ధరణి.

ధాన్యము బస్తాసారవారి రు 6-4-0 కంటెను, బాక
వారి రు-12-0 కంటెను ఎక్కువధరల కమ్మకూడదని గ్రామ
ముల మొదటి 'దండోరా' మూలమున తెలియజేయుచు
న్నారు. అది పాటింపబడక విడిచివేయకు ధరల కే ధాన్య
మమ్మబడుచున్నది. పట్టిఅనుజ్ఞలు ఫలమునీనుకాలవు. తక్కిన
నన్నువులు కూడ మిక్కిలి హెచ్చుధరలుగా నున్నవి. అన్నిటి
కంటెను కిరసనాయిలు బాధ పోయ్యి.

రూపాయినోట్ల మారకము.

రూపాయినోట్లకు 0-1-0 మారకము వ్రుచ్చుకొనుచు
న్నారు. అందునకు నుమ్మరించినను చిల్లరలేదు. జిల్లాట్రెజరీ
నుండి చిల్లర పంపబడకపోయిన నీబాధ తగ్గదు.

గోదావరిజిల్లా సంఘము.

ఈసంఘము సంచారకార్యక్రమ గారు మాతలూకా
గ్రామములందు సంచారము చేసి ప్రస్తుత రాజకీయములను
గూర్చి ముఖ్యముగా తిప్పి గ్రామసంఘములు నెలకొల్పి
యన్నారని తెలియజేయుటకు సంకోషించుచున్నాము.
ఇంకను చాల గ్రామములలో సంఘములు ఏర్పాటుచేయబడ
వచ్చును. త్వరలో నటు జరుగుగాక యని కోరుచున్నాము.

5-వ గంజాముమండలసభ.

తీర్మానములు.

1. ప్రపంచములోని సర్వభావుల స్వాతంత్ర్యరక్షణార్థ
మై, నల్లిన మహాసంగ్రామము నందు మిత్రమండలివారు
జయమును పొందినందుకు ఈసభవారు సంతసించుచు సంగ్రా
మమునందు జగద్విఖ్యాతిమొందిన హైందవయోధుల సభిసందిం
చుచున్నారు. ఏ యున్నత యుద్ధారాజ్యముల సంప్రాప్తి
కొలుకు విరోధామహాసంగ్రామము జరుపబడెనో, అట్టి
యోజనములు మనదేశమునకు గూడ ప్రభుత్వమువారిచే పూ
ర్తిగా అమలైంపబడు నని యాసభవారు రానించుచున్నారు.
(అగ్రాసభాధికారి)

2. శ్రీ శ్రీ శ్రీ రాజా కొచ్చర్లకోట రామచంద్ర వేంకట
కృష్ణారావు బహద్రులు గారియొక్కయు, శ్రీ కొచ్చర్ల చంద్రా
రెడ్డిగారియొక్కయు అకాలమరణముల కీ సభవారు చింతి
ల్లుచు వారిటుంబములకు తమ సానుభూతిని తెలియజేయు
చున్నారు.

3. అంతర్జాతీయ సమ్మేళనములో హిందూదేశమునకు
ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము లేనందునకు విచారించుచు వెంటనే
యిట్టి యభిప్రాయము గలుగజేయవలెనని చిట్టిభూ ప్రభుత్వము
వారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు (అగ్రాసభాధికారి)

4. శ్రీయత సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహగారికి, దొర
తనమువారు దున్నతస్థానము నొసంగినందు కీ సభవారు రభసించిం
చున్నారు.

5. (క) ఇండియా ప్రభుత్వము హిందూదేశముల
యొకాభిప్రాయమును నిర్ణయము జేయుచు అధికారసభ్యుల
వోట్ల ప్రాబల్యముచే నిరంకుశముగ పాతముజేసిన సహజస్వ
త్వములకును మానవస్వాతంత్ర్యములకును భంగకరముగు రా
జులు కాననములకు వెంటనే రద్దుచేయవలెనని యా సభవారు
చిట్టిభూ ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు. (చ) మన జేత
ములో కొన్ని ప్రాంతములందు జరిగిన గందరగోళములకు
చగచుచు, నిరాయుధులగు పౌరులపై ఫిరంగులు గాలిబుట్టు
దలగునవి న్యాయము గాననము నైనక కాననములకుంటి
కరికాననములు వర్తింపజేయుట యనావశ్యక మనియు,
వాటిని వెంటనే రద్దుచేయవలసిన దని యా సభవారు ప్రభు
త్వమువారిని కోరుచున్నారు.

6. రెండు చట్టములు రద్దుకలయుటకే మహాత్మాగాంధీ
గారివల్ల నుజ్జహించబడిన సత్యాగ్రహోద్యమము నీ సభ
వారు రామొందించుచున్నారు.

7. (క) జేకనాయకులగు వందిత మదనమోహన
మాకావ్యా, నువ్వులు, మహామహాగార్లు సామ్రాజ్యకాసన స
భ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చి, తమయొక్క గౌరవమున, జేక
గౌరవమును కాపాడినందులకు సభవారు రభసించిం
చుచున్నారు. (చ) జేకనాయకులను గూడ నట్లు చేయుచు యా సభవారు గోరు
చున్నారు. (చ) గౌరవనీయులగు బయ్యా సరసింహాస్వామ్య
శర్మగారు, వారు జేకమున కొవ్వైన నేరకు కృతజ్ఞతచెల్పుచు
తమరాజీనామా నుపసంహరించుకొనినందుల కీ సభవారు చగ
చుచున్నారు. ఇంకలలో రెండవభాగము తీసివేయవలెనని ము
ఖ్యాయతలి రామదాసుకుండుగారు సభకుచెప్పిరి. ఆ సభ
రణ బలబర్చబడినది. ఇంచుమీ ముఖ్యాధికృష్టము లింపకుం
డుగా నాభి జగన్నాథరావుకుండుగారు, జయంతి వెంకట
నారాయణగారు వదిలిరి. తీసివేయవలసినదని ముఖ్యాధికృ
తారామయ్యగారు, గరిమెళ్ల సీతారామమూర్తికుండుగారు
ముఖ్యాయగారి వెంకటసుబ్బారావుకుండుగారు మాట్లాడిరి.
ప్రతినిధులయభిప్రాయము కూడగా, విశేషమందిచే రెండవభా
గము తిరస్కరింపబడినది.

8. బారద గ్రామములోని పాఠశాలను మాధ్యమిక
పాఠశాలగాను, జలంత్రా కోటలోనున్న పాఠశాలలో వైతర
గతులు పెట్టుటకును, సోంపేటముఖ్య హైస్కూలుగా
మార్పుటకును, పశాసగ్రామములో నొక పాఠశాల
యొందుటకును ఈసభవారు రధికారులను గోరుచు, ఓట్లెక్కు
వాళ్ళు చాలినంతకు తున్నప్పుడు ఒక యంత్రకోపాధ్యాయుని
నియమింపవలె నని యాసభవారు గోరుచున్నారు.

9. ఘంసరాలోని యడివియంతయు మొత్తముగా గు
త్తకచ్చివేయు పద్ధతి యా జిల్లాలోని ప్రజల సౌకర్యమునకు
భంగకరమని యా సభవారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

బారవాలోనున్న టోంగేట్లు, సోంపేట చాటకో
డ్లు, సోంపేటనుండి యుద్ధాట ప్రాంతములకు రోడ్డువేయ
వలసియు సభికారుల సభవారు పజేతజే గోరుచున్నారు.

అయాజిల్లా వారిక పరిపాలనా నిబేదికములు జేకభా
వలలో ప్రయించుట కలకరగాను స్థాపించిన ఘంసరాలో
బట్టల కరవునిధికి జిల్లాలోని వారందరు చందాము విరాళము
గానిచ్చుట, వంగజేతమునుండి ధాన్యము తెప్పించుట, బరంపు
రంలో కలికోట కాలేజిలో బి. ఎ. తరగతులందుకు మున్నగు
విషయములను గుఱించి మతికొన్ని తీర్మానములు చేయఁ
బడినవి.

పదియవ శైవమహాసభ

రాజమహేంద్రవరమున జరుగుట

శ్రీభవదినవర్య

సిద్ధార్థి సంవత్సర శ్రేష్ఠ శుద్ధ మంగళవారము (8-5-19)
సాయంత్రము 4గంటలకు గున్నేశ్వరరావుగారి నాటకశాల
యందు పదియవ మహాసభసూచినది. సభకు వివిధప్రాంతముల
నుండియును ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. శ్రీ రాజా కంఠూరి
బాలమూర్య ప్రసాదరావుగారు, ఇటలూరి కనకాచలముగారు
రెంటాల శరభయ్యకాశ్రమిగారు మల్లంపల్లి వీరభద్రరావుగారు,
మల్లంపల్లి భైరవప్రసాదుగారు సింగరాజు నుబ్బారావుగారు,
శివలెంక వీరయ్యగారు ఇటలూరి వీరభద్రుడుగారు చాగంటి
శైలాసరావుగారు మల్లికార్జునరావుగారు లింగయ్యగారు
మొదలగు ప్రముఖులు సభకుదయచేసిరి. బ్రహ్మశ్రీ శంకరాచార్యుల
వారివరసము అనివార్యములగు నాటకములు కొంత
నిరుత్సాహముగ లిగించినవి. అచ్యుతసంఘాధ్యక్షులు చాగంటి
లింగయ్యగారు వారి స్వాగతోపస్థానమునందు శైవమత
పోషణమునకు రాజమహేంద్రవరము రాజరాజనరేంద్రుని
శాలమునండియును నాలవాలముగ నుండినదియును వర్త
మానకాలమునందు ఓబడయందున్న శైవమతమున శైవ
సంఘమును నుద్ధరించుట మతాభిమానుల కలంఘనీయుడైన
ధర్మమనియును చెలిపిరి. అనంతరము బ్ర. శ్రీ. ముదిగొండ
నాగలింగంకాశ్రమిగారు సభాధికర్యమును వహించుటయు నని
మ. రా. శ్రీ చాగంటి మల్లికార్జునరావుగారు ప్రతిపాదించిరి.
అతిర్మానమున కా. నాగేశ్వరరావుగారు ఆమోదించిరి.
తీర్మానమును చాగంటి బాపిరాజుగారు మల్లంపల్లి భైరవ
ప్రసాదరావుగారు కం. బాలమూర్యప్రసాదరావు జమిందారు
గారు బలపరచిరి. ముదిగొండ నాగలింగంకాశ్రమిగారు తా
త్కాలికనియామితులయ్యుల మతజిజ్ఞాసాకసరమును గూర్చి
గంభీరోపస్థానమును జేసి సభ్యుల మనంబులను రంజిత
జేసిరి. బుద్ధిమంతులు కార్యకారణనిరూపణము జేసి కాలము
ప్రకృతి స్వభావము విశ్లేషమునకు గారణములు గావరియును
నాశ్వర్యముల కారణమనియును నిర్ణయించిరియును ఆత్మ
యై సర్వోత్తమంతుడైన పరమేశ్వరాంకమనియును శైవమత
ము నిరంతరభాగ్యములమునను భక్తిసాహాయ్యమునను సం
పారముఖమును చాటిన సాధనంబులను నిర్ణయించుచున్నదని
యును తెలిపిరి.

సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసానంతరము ఈక్రింది తీర్మా
నమును సభ్యు లంగీకరించిరి.

బ్ర. శ్రీ ముదిగొండశంకరాచార్యులువారు లింగైక్యము
నొందినందుల కీసభవారు విచారమును దెలుపుచు వారిటుం
బమునకు సానుభూతిని దెలుపుచున్నారు. మతియును శ్రీ శం
కరాచార్యులవారు శ్రీ శైవమహాసభ ప్రారంభమైన చాదిగ
సభాధికర్యమును వహించి యును పోషకులగుండియును మత
పోషణజేసియును శైవమతాధిమానమును పురికొల్పియును శైవ
మహాసభాదేశములను పరమేశ్వరానుభూతి నిర్వహించినందు
లకు ఈ సభవారు కృతజ్ఞతను దెలుపుచు వారికి తగినస్మారక
చిహ్నము నేర్పరచవలయు నని ఈ సభవారు తీర్మానించు
చున్నారు.

అనంతరము విషయనిర్ణయోపసంఘము గూడినది. మహా
సభయంతయును నుపసంఘముగ నుండవలయునని కా. నాగే
శ్వరరావుగారు ప్రతిపాదించిరి. వి. బసవరాజుగారు రామో
దించిరి. సభ్యు లేకగ్రీతముగ నీ తీర్మానము నంగీకరించిరి.

ద్వితీయదినవర్య

రెండవ దినమునందు గూడిన సభయందు ఉదయమునం
దు మొదటను సభాధ్యక్షవారమునకు సంబంధించిన తీర్మాన
ములు కొన్ని చర్చించి ఆమోదింపబడినవి. అనంతరము చాగంటి
అన్నప్పగారు "శైవమతాచార సంప్రదాయములు ఆదైవ్య
సిద్ధి కేవిధమున వోడ్చును" అను విషయమునుగురించి చుం
చియుపన్యాసమును జేసిరి. "శివోపాస" అను అదైవ్యతసిద్ధిని
బడయుటకు సర్వప్రాణులయందును చరాచరము లందును
సర్వమైన ఈశ్వరాంకము నిరంతరమును సభ్యసంపవలయు
ననియును గురులింగ జంగమ యాపముల కభేదమును క్రియా
రూపమును బోధించెడి లింగభావముకయై స్వతసిద్ధికి సాధన
మనియును శ్రీమదిగొండ శంకరాచార్యులవారువారి కీర్తనలం
దును కావ్యములందును నీబోధన చేసిరినియును శైవులువారి
నిత్యవైమిత్రిక శ్మశనములందు సర్వమైన శంకరలీలను సంద

(1161)

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ జూలై నెల 7-వ తేది

శనివారము.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు.

నేటిదినము, ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు ద్వారా వార్షికోత్సవము బ్రహ్మాశ్రీ వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిలవారి యధ్యక్షతక్రింద నెల్లూరిలో ప్రారంభ మగుచున్నది. ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు నూతనముగ స్థాపించబడినపుడు ఆంధ్రవాఙ్మయభివృద్ధిని, భాషాభివృద్ధిని, ఈ ప్రతిష్ఠాపన మొత్తయో సహాయకారి యగు నని ప్రజలూహించిరి. ఇతర సంస్థలవలె, పరిషత్తుకు ధన లోపము లేకుండను. ఈ యధ్యమమును కొనసాగించుటకు, ఆంధ్రప్రముఖులు పూనుకొనిరి. ఏకారణముచేసిన నేమి, తలపెట్టిన కార్యము సత్వరాభివృద్ధి గాంచలేదు. నిఘంటునిర్మాణ మొత్తవరకు జరుగుచున్నదో, తెలియదు. సాహిత్య పరిషత్తు తీరక సకాలమునకు వెలువడక, ప్రాత సంచికలు రెండుమాసములవి కలసి ప్రచురింపబడుచున్నవి. దేశమునందు సరియగు విమర్శనాపద్ధతుల నెలకొల్పి, చక్కని వాఙ్మయము వెలువడునటుల జేయుటకుగాని, భాషయం దిటీవల వెలసిన నూతన శబ్దజాలమునకు యాధ్యర్థములను కల్పించి భాషాసంపదను వృద్ధిజేయుటకు గాని, ప్రాచీనపరిశోధన విషయమై పెరుగుచున్న వివాదములను ప్రామాణికముగ పరిష్కరించుటకుగాని, ఆంధ్రభాషకు సమగ్రముగ వ్యాకరణము వ్రాయించుటకుగాని, కవిత్వరచనకు ప్రోత్సాహమిచ్చి భాషప్రపంచమునకు నూతనోత్తేజము గలిగించుటకు గాని సరియగు ప్రయత్నములు జరుగలేదని యంగీకరింపక తప్పదు.

ఇక్కాలమున, జాతీయోద్యమము జీవితశాఖలన్నిటియందును నూతనసంచలనము గలిగించుచున్నది. ఆంధ్రదేశ మీ భాషపరివర్తనముచేయితిర భాగములతో బాటు క్రమవికాసము గాంచుచున్నది. సాంఘిక, రాజకీయ, సాహిత్య, ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధితై, దేశము పరితపించుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమము, గ్రంథాలయోద్యమము, జాతీయవిద్యోద్యమము, బ్రాహ్మణోత్తరోద్యమము, అంతఃజాతీయసంఘము, మొదలగునవిన్నియు, ప్రజాజీయములకు బాహ్యచిహ్నములై వర్ణించుచున్నవి. మిగిలిన యధ్యమముల నటుంచి నను, భాషావిషయమై కొంతకాలము క్రిందటివరకు బెరిగిన గ్రామ్య గ్రాంధికవివాదమున కర్థమేమి? భాష తగినంతగా యభివృద్ధి గాంచలేదనియు, ప్రాచీన ప్రయోగముల దక్క నూతన ప్రయోగములను స్వీకరించుటకు వెనుకబడుచున్నదనియు, ప్రజలలో చిరకాలమునుండియు నుత్తమ జాతులు వాడుచున్న ప్రయోగములు సయితము పర్జనీయము లగుచున్నవనియు, భాషాభివృద్ధిస్రంభించుట ఆంధ్రుల పురోభివృద్ధికి నిదర్శనముగాదనియు, భాషాసంస్కర్తలు కొందరు బయలు వెడలి ఆదోశనము కాపించి యుండిరి. గ్రాంధికవాదులను పేరుతో మరికొందరు బయలుదేరి, సంస్కర్తల యధ్యమము భాషకు వికృతాకార మొనగెనునని వారి వాదములను ఖండింపసాగిరి. ఇట్టి ఘర్షణస్థితునందును, ఉభయవాదములకును

సమన్వయము గుదిర్చి, ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు సక్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడవలసి యుండెను. ఆ తరుణము జరిగిపోయెను.

ఉభయవాదములందును సత్యము గలదు. భాష నొక్కమారు సంస్కరించి తారుమారు జేయుట, విప్లవకరమై, భాషాసౌష్ఠ్యమును భంగపరచును. ఏభాషయం దయినను, మార్పులు క్రమక్రమముగ జరుగవలసియున్నవి. ఈ మార్పులు భాషానాధుర్యమును పాడుచేయునవిగ నుండగూడదు. విప్లవకరముగ మార్పులు, ప్రజలలో సంస్కరణములపై విముఖత గలిగించును. అందుమూలమున ప్రధానోద్దేశము విఫలమగును. ప్రాచీనులు భాషాభివృద్ధికి పకాళి మొసకకపోలేదు. సాంప్రదాయసిద్ధ మగు పద్ధతులపై సంస్కరణముల కొనసాగించుటకు అవకాశ మెప్పుడును ఉండియే యున్నది. భాషాసంస్కర్త లట్టి మార్గముల నవలంబించుట ప్రయోజనకరము. మహాకవి ప్రయోగములకు వ్యాకరణ సూత్రము లడ్డపడవు. అట్టి మహామహులనుండి వెలువడు శబ్దములు స్వతఃప్రమాణములు. సంస్కృతకావ్యములందు, ఆర్షప్రయోగము లనేకములు కనుబడుచుండును. వాటిని నిరసించుట కేవలయాకరణులకును అధికారముండదు. అట్టి ప్రయోగములను, వ్యాకరణ మంగీకరించి తీరును. తిక్కన, పోతన మహాకవు లాకాలమున వాడుకలో నున్న మాటల కున్నత స్థాన మొసగిరి. భారత మందలి ప్రయోగముల నిపుడు ప్రమాణములుగ నంగీకరింపక తప్పదు. వ్యావహారిక భాషావాదులు భాష తాముగోరు తీరున సంస్కరింపబడవలె నని, ఎలుగెత్తి చాటిసంత మాత్రమున లాభ ముండదు.

ఏమహాకవియైనను బయలు వెడలి ఉన్నత జాతులలో వాడుకయందున్న శబ్దములను గ్రంథము గావించి వాటి ప్రయోగముచే భాష కెటుల నెన్నె కలుగునో నిదర్శనపూర్వకముగ జాపగలుగుచో, ఆపైన నెట్టి యాక్షేపణయు వెలువడజాలదు. ఒకవేళ వెలువడినను, ఆక్షేపణకు విలువ యుండదు. తక్కుంగల కవులందరును ఆ ప్రయోగములను వాడి తీరుదురు. వ్యాకరణ మట్టి ప్రయోగములకు భాషయందు స్థానమిచ్చును. ఇందుకు మూలము బోనక్కరలేదు. మహాకవి రవీంద్రనాథుడు, వ్యావహారిక భాషావాది యని, మాచదువరులకు తెలిసి యుండవచ్చును. ఆయన గ్రామ్య గ్రాంధిక వివాదములతో కాలము గడుపక, వాడుకభాషను తన గీతములందు వయోగించి, దానిని పవిత్రవంతము గావించెను. వాడుకభాష నువయోగించినంత మాత్రమున, ప్రపంచములో తెల్ల గణన కెక్కిన మహాకవియగుటకు, రవీంద్రుని కంతరాధాములు గలుగలేదు. గ్రాంధిక భాషావాదులు భాషమారుట లేదని తలచి, జరుగుచున్న ప్రచండమార్పుల గూర్చి కంట్ల మూసికొనిన లాభముండదు. వాటిని గుర్తించి, భాష కవియలంకారప్రాచు మెటులగునో నటుల మార్గముల నరయవలయును. చిరకాలపు వాడుక చేసనేకమగు ప్రయోగములకు భాషలో స్థానము గలిగినది. నూతనముగ ప్రబలుచున్న రాజకీయ వికాసముచే, శబ్దజాలము భాషలో జొరబడుచున్నది. ఎవరికి దొరకిన పదములను, వారు వయోగించుచున్నారు. అవసరములు ప్రేరేపించుచున్నది. ప్రజలకు రాజకీయస్వత్యములు చేకూర నున్నపుడు, వారి కీ విషయము సుబోధక మగు నటుల ఏదోవిధముగ మనోభావములను వ్యక్తపరుపక తప్పదు.

రాజకీయ సభలలోను, వార్తాపత్రికలలోను యిట్టి నూతనపదము లనేకములు అవసరముకొలది

ప్రయోగింప బడుచున్నవి. ప్రకృతి శాస్త్ర సంబంధ మగునట్టియు, సాంఘిక మత సంబంధ మగునట్టియు, పదము లనేకము లువయోగింపబడుచున్నవి. కొన్ని పదములకు, యాధ్యర్థము కుదిరినది. మరికొన్నిటి కింకను స్థావరము చిక్కలేదు. ఇట్టి అరాజకస్థితిలో ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తువారు ప్రజల మనోభావముల గనుగొని, ఏయే పదము లేయే యర్థములలో నువయోగింప బడదగినవో, ఏయే ప్రయోగములు చిరకాలపు వాడుకచే భాషలో స్థిరపడుటచే, ప్రయోగార్హములో, మొదలగు విషయముల నన్నిటిని నిర్ణయించుట యవసరము. ఫ్రెంచిదేశముందు, సాహిత్య పరిషత్తుల చారిత్రము జూచిన, నవి భాష నెటుల పరిశుద్ధము గావించి భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడి, ఉన్నత ధములు వెలువడుటకు సాయపడెనో గనుగొనవచ్చును. గద్యరచనయందు, ఫ్రెంచిభాష చెందిన యాన్నత్యము, యితర యూరపీయను భాషలలో గానరాదు. రెనాన్ మొదలగు సాహిత్యచక్రవర్తు లాదేశమున వెలసిరి. ఆంధ్రభాష గూడ రాజాభివృద్ధి బడసినపు డట్టి యుత్కృష్టత గాంచెను. ఇపు డట్టి పోషణ లేకుండుటచే, సాహిత్యపరిషత్తు వారా భారమును నిర్వహించవలసి యున్నది. భారతప్రయోగముల నాటినుండి నేటివరకు ప్రబలిన ప్రయోగముల నన్నిటి పరిశీలించి ప్రమాణ సిద్ధమై సమగ్ర మగు వ్యాకరణమును తయారు జేయించవలసియున్నది. భాష పెరిగిన కొలదియు, వ్యాకరణము గూడ పెరుగుచుండుట స్వతఃసిద్ధము.

చెప్పుట సులభము, చేయుట కష్టము. సాహిత్యపరిషత్తువారు, ప్రాచీన శిలాశాసనములను పరిశోధించియు, తాళిపత్రగ్రంథముల సంపాదించి వాటిని ప్రచురించియు, మహావకారము గా విచురున్నా రనుటకు సందియములేదు. కాని వారు చేయవలసిన కార్యముతు లేనిది. దీనిని నెరవేర్చుటకు ప్రయత్నిములను ద్వ్యుగణేశ్వరము జేయవలసి యున్నది. సాహిత్యపరిషత్తు తిన్నగ పనిజేయుట లేదని తలచి, వేరొక సభ కొవ్వూరిలో సమావేశమగువలెదను. కాని, సమావేశము ముగిసిన పిమ్మట, జరిగిన పని ఎద్దియో యింత వరకును బహిర్గతము గాలేదు. ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు నూతనోత్సాహముతో నిరంతరకృషి జరుపునటుల, ప్రజలు తగిన శ్రద్ధ దీసికొనవలసి యున్నది. సాహిత్యపరిషత్తు తన కార్యమును తిన్నగ నిర్వహించదేని, యిందులకు ప్రజలే భాధ్యులగుదురు. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు రాజా సీతారామచంద్ర శ్రీరంగ భూపాల భారేరావు గారు, ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తువారు జరుపవలసిన ధర్మములను చక్కగ వివరించిరి. సమగ్రవ్యాకరణమును తయారు జేయుటయు, విమర్శనాపద్ధతిని దెలుపు గ్రంథమును తయారుజేయుటయు, ఆంధ్ర భాష ప్రథమభాషగను ఆంధ్ర భాష ద్వితీయభాష గను పాఠశాలలందు గలుపబడునటుల కృషి నలుపుటయు, భాషా విషయమున కాలస్వభావము బట్టి ఎట్టి మార్పు లవసరమో నిర్ణయించుటయు, సాహిత్యపరిషత్తు వారి ధర్మము లని, వీరు తమ యువన్యాసమున స్పష్టపరచిరి. వారి యువన్యాస సంగ్రహమును కేరొకచో బ్రచురించుచున్నాము. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు దెలిపినటుల, నెల్లూరు మండలము పూర్వకాలమున కవిత్వజాలకు నిలయుమై, ఆంధ్ర సారస్వతమునకు మూలస్థితి యుండెను. అట్లమండలమున జరిగెడి ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తుభాషాభివృద్ధికి ప్రోద్బలము కలిగించి, ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతాభివందనములకు పాత్ర మగుగాక యాకోరెదము.

పార్లమెంటు: ఇండియా దేశము

పార్లమెంటు సభలో, ఇండియా దేశము గూర్చి విసుపు జనించునటుల క్రశ్నల వైచు వారిలో, కలనల్ యేటుగారు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. వీరు ఇండో బ్రిటీషు సంఘసభ్యులై, క్రజాశయ ములను విఫలకరుచుటకు శక్తివంచన లేక కృషి నలుపుచున్నారు. ఇండియా గవర్న మెంటు బిల్లును రెండవమారు చదువకుండ, జాయింటు కమిటీ వారభిప్రాయ మొసగువరకు, నిలిపియంచ మని వీరు నూచించిరి. ఇట్టి కార్య మిదివర కెన్నడును జరిగియుండకుండుటచే ఈ సూచన సంగీకరించుటకు విలుండద; బోనార్లగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. ఏటుగా రంతటితో నిరుత్తరులు గాలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వము వలదని, జాయింటు కమిటీవారొకవేళ సూచించుచో, పిమ్మట బిల్లు మార్పబడునా యని యేటుగారు ప్రశ్నించిరి. ఇందుల కెట్టి యభ్యంతర ముండదని, బోనార్లగారు చెలిపిరి. ఏటుగారి కంతటితో గుండెబెదురు తీరి యుండవచ్చును. కాని, యింకను తన స్థానమును బలకరచుకొనుటకు, బిల్లుయొక్క రెండవ కథనమువలన, రాష్ట్రప్రభుత్వాభిప్రాయముల వరిశీలనమున, కెట్టి యడ్డంకులు గలుగవని, అభయ మొసగమని, ఏటుగారు కోరిరి. సంస్కరణపు బిల్లును, మార్పించి అందులోనున్న కొంచెము బాధ్యత నైనను తీసివేయించి, క్రస్తుత నిరంకుశ విధానమునే యభ్యుగ కొనసాగింపజేయవలెనని ఏటు ప్రభుత్వము పిశ్వప్రయత్నముల గావించు నున్నారు. బిల్లును మార్పునెడల సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము ప్రజల కలవడునటల గావించుటకు, హిందూదేశ రాయబారులు ప్రయత్నముల నలుపవలసియున్నది. జాయింటు కమిటీ యందు, సిడెహాంవర్గపు ప్రభువులు తప్పక జేరుదురు. సంస్కరణములను తారు మారు జేయుట కందుచే క్రతికూలురకు చక్కని యవకాశము చిక్కినది. ఈ విషయముల నన్నిటిని చాటుట రెంకవరకు సాధ్యమను దోచకున్నది. రాష్ట్రప్రభుత్వములు దుర్బోధకుల నడుచుటలో, సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వాటికే చేయూత నొసగుటకు వెనుదీయుచున్నదాయని ఏటుగారు మరెయొక క్రశ్న నడిగిరి. మాంటాగుగారి కావిషయము తెలియదని జనాబు చెప్పబడెను. హిందూదేశములో వ్యాపించి యున్నవదంతి ప్రకారము, హార్నిమెను ప్రవాసమునకు గవర్నరకు సర్ జార్జి లాయడుగారు మొదట సమ్మతించ లేదని తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు విధింపబడుచున్న నిర్బంధములు, కలనల్ ఏటుగారి కెంతమాత్రము చాలినటుల తోచుటలేదు. కలనల్ ఏటువంటివారడిగిన క్రశ్నలను, వాటి కొసగబడిన ప్రత్యుత్తరములను కడు శ్రద్ధతో నీ దేశమున కంపుచున్న రూటరు సంఘమువారు, పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టబడిన సంస్కరణపు బిల్లు వివరముల నింతవర కేల బంధ లేదో గ్రహించుటకు సాధ్యపడకున్నది. ఏటుగారి క్రశ్నల కున్నంత ప్రాముఖ్యత, సంస్కరణ బిల్లుకు లేదని రూటరు సంఘమువారి ఉద్దేశ మేమో!

బొంబాయి క్రానికలు

మాంటాగుగారు బొంబాయి క్రానికలుకత్రిక నడచివైచుటకు గల కారణములను, తమ బడ్జెట్ ప్రసంగమున వివరించిరి. ఇందుకు సమాధానములను చెలుపుచు, బొంబాయి క్రానికలు డైరెక్టరు కత్తుమున అధ్యక్షులగు జిన్నాగారు మాంటాగుగారికి తంత్రీవార్త నిచ్చిరి. ఇండియా యందలి బ్రిటీషు సైనికులలో నుజ్జేకము పురి

కొల్పటకు, బొంబాయి క్రానికలు కత్రిక వారిలో నుచిరముగ వంచిపెట్టబడెనని, మాంటాగుగారు చెలిపిరి. ఇందు కారణమెద్దియో లేదని జిన్నాగారు వివరించిరి. డిల్లీలో బాధను కలిగించెడి నొకవిధముగు గుండ్లు క్రయోగింపబడెనను, అసత్యమును బొంబాయి క్రానికలు క్రకటించినటుల మాంటాగుగారు నేరారోపణ జేసిరి. ఇట్టివార్తను డిల్లీ విలేఖరి తమపత్రిక కంపెనీయొ, క్రభుత్వమువారిందుపై క్రకటించిన వ్యాఖ్యానము పత్రికలో ప్రచురింపబడె ననియు, డిల్లీ విలేఖరి తనవ్యాఖ్యల నుకనంపారించికొనుచు బంపిన తంత్రీవార్త తమ కేకారణముచేతనో చేరలేదనియు, నింతలో హార్నిమెనుగారి ప్రవాసము సంభవించుటయు పత్రిక యాగిపోవుటయు జరుగుటచే, డిల్లీ విలేఖరి పోస్టులో పిమ్మట బంపిన వార్తను తాము ప్రచురింపలేకబోతి మనియు, కత్రికాధ్యక్షు లిందుకు విచారించుచున్నారనియు, జిన్నాగారు చెలిపిరి. హార్నిమెనుగారిని ప్రవాసమున కంపుట కిది మాత్రమే కారణములగుచో, క్రజ లివి తగినవని ఎంచజాలరు. హార్నిమెనుగారి శిక్ష హిందూదేశమున కొక విధముగ లాభకారి యయినది. సంస్కరణముల బిల్లు ప్రవేశపెట్ట బడినపుడు, వీరు ఆంగ్లదేశమునందుండుట సంభవించినది. మేనెల 27 వ తేదిన పీఠాంగ్లదేశము నురక్షితముగ చేరినటుల తెలియుచున్నది. వీరు సంస్కరణముల గూర్చియే గాక, కాలెబుబిల్లు కలవరము గూర్చి గూడ స్వానుభవ సేద్యముగ ఆంగ్లప్రజల మనముల నానునటుల తెలియజెప్ప గలుగుదురు. లోకమాన్యునికి వీరు కుడిభజ్జుమై కని చేయగలరు. కాని, వీరు హిందూదేశము కత్తుమున కృషి నలుపుటకు ధనము గావలసి యున్నది. ఆకస్మికముగ దేశమునుండి వంకబడుటచే, వీరికి చేతిలో ధనముండదు. బొంబాయిలో, లక్ష్మీదాసురావుజే తర్ఫీగా రొక నిధిని నెలకొల్పి, కిరీతి రూప్యములు వారి కింగ్లండులో నిచ్చునటుల ఏర్పాటుల జేసియుండిరిని, బొంబాయి క్రానికలు కత్రిక వలన తెలియుచున్నది. ఈ నిధికి సహాయము జేసి, హార్నిమెనుగారి సహాయము బడయవలెనని, లక్ష్మీదాసుగారు భారతీయులకు విన్నవించుచున్నారు. వీరి విన్నవము నాలించి, భారతీయులు తగిన ధనసహాయము జేసి కామ్యార్థ సిద్ధి బడసెదరని, విశ్వసించెదము.

కీర్తికేసులగు గా. యనునైదు గారు

వీరు యూరపీయను వర్తకుల పత్తుమున సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణ సభలో సభ్యులుగ నుండి, కలకత్తాలో నిన్నటిదినము కలరావలన చనిపోయిరి. వీరు యూరపీయను వర్తకుల యభిప్రాయమును కట్టుదలతో చెలుపుచుండిరి. కాని, అధికలాభముల బిల్లు విషయమై యూరపీయను వర్తకులు సామాన్యులగు విముఖులుగ నున్నను, ఆబిల్లుకు వీరు తమసమ్మతి నిచ్చిరి. పిమ్మట వీరిపై యూరపీయనులలో అగ్రహము బెరిగెను. కాని తమ చర్యను సమర్థించికొని, వర్తక పథ్యులలో తిరిగి విశ్వాసము గలిగింప జేసిరి. వీరికి సర్ బిరుద మొసగబడెనని నేటివార్తలలో గలదు. ఇది మిగుల సంతోషకరము. వీరి మరణమువలన, బెంగాలు యూరపీయను వర్తక సంఘమువారికి గొప్పలోటు వాటిల్లినది.

వేతనాభివృద్ధి

ఇండియాను ఎడ్యుకేషను సర్వీసు వారి వేతనమును 1000 రూప్యములనుండి 1250 వరకు పెంచించుటకు, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు రుత్తు విచ్చిరి. మెడికలు, సివిల్ సర్వీసు వేతనములుగూడ

వృద్ధి గావించబడును. ఇట్టి వేతనాభివృద్ధికి మా కభ్యంతరము లేకున్నను, కలకత్తాకాలములో స్వల్పవేతనములను వృద్ధిజేయుట ముందవసరమని, తేటతెల్ల మగుచున్నది. స్వల్పద్యోగులు తమ వేతనములు జీవన యాత్రకు సరిపోవుట లేదని మొరలిచుచున్నారు. గ్రామోద్యోగులు వేతనాభివృద్ధి గోరుచున్నారు. అందుచే చిన్న యుద్యోగులకు ముందు తగిన నుకనాంతి గలిగించి వేలజీతముల గలవారి సంగతి పిమ్మట యోచించిన బాగుండెడిది.

సర్ బిరుదము

జస్తిను అబ్దుల్ రహీముగారికి, సర్ బిరుద మీయబడెనని తెలిసికొనుటకు సంతసముగలుగుచున్నది. వీరు న్యాయాధికతిగను, ఉన్నతోద్యోగ విచారణ సంఘ సభ్యులుగను, తమ విశాలవృద్ధయమును జాపి ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాత్రులయిరి. ఆల్ఫ్రెడ్డు ఛాటర్జనుగారి కొసగబడిన సర్ బిరుదమునకు, వారెంతయు తగియున్నారు.

చంబాబు అల్లరులు.

గుజరాతులో జరిగిన అల్లరులను పరిశోధించు నిమిత్తము సి. వి. కర్నూరు, రావులవాడరు పెటల్వాడ్, ఎస్. జి. తెలింకారు గారలు న్యాయాధికారసంఘముగ నెలకొల్పబడిరి. వారు అన్యాయాలలో కేసుల నన్నిటిని విచారణచేయుచున్నారు. కేసులన్నిటిని విచారణచేయుటకు రెండు మాసములు పట్టుగలదు. ప్రస్తుతము వారు పోలీసు సార్జెంటు ప్రభుగారి హత్యకేసును విచారించుచున్నారు. చాంబు అల్లలుగా లాట్టి, భూస్థానీ, కేకలూడయాభాయి, కేకలూడపాట్లూలుగారలపై నేరారోపణము చేయబడెను. కేసు ఆరంభములో ప్రాసీక్యూషను తరపు న్యాయవాది ఇట్లు చెప్పెను. నాడు మామాజగనే ప్రభు గారికి తోడు బెత్తము పట్టుకొని ఆనందలాలు దుకాణము మీద గూర్చుండిన. ఒంటిగంట కేక పుడు మాడ కను ద్దాయి దుకాణములోనికి వచ్చి ఫేజరుగారిని జూచిపోయెను. కొంత సేయిన వెనుక నొక మూకవచ్చి దుకాణముమీద పడెను. ఫేజరుగారు మూకను జూచిభయపడి ఆకాటికి ఆనందలాలు గారియంటనే భోజనముచేసిరి. మూకలో కొంతమంది లోనికి కొరబడి ఫేజరుగారిని పై కిడ్నీవేగట్టికొట్టిరి. ఒడలు తెలియక అతడు పడియుండెను. ఆనందలాలునకు గూడ బెబ్బలు తగిలెను. ఫేజరుగారు మరణించినకొని ఆమాక ఆపటి నుండి కదలిపోయిన వెనుక ఫేజరుగారిని లోనికి గొంపోయి ఆనందలాలు తగిన ఉపచారము చేయుచుండెను. ఇంతలోకత్తులు కటారులు పట్టుకొని మరెయొక మూకవచ్చి వారింటివైబడి ఫేజరుగారిని ముక్కముక్కలుగ పొడచి చంపిరి.

క క తేదీని గూడ కేసువిచారణ బడెను. ఆరుకాణమునకు కొలదిమారమందు నివసించుచుండిన గానగో అనునక దన్ని సంగతులను వివరించుచు సాక్ష్యమిచ్చి, మోతీలాలు నసాక్షిగూడ అట్లే సాక్ష్యమిచ్చెను. హత్యజేసినట్లును, అల్లరి చేసినట్లును, కుమ్మక్కచేసినట్లును వారిపై నేరము లాలోపింప బడినవి.

విరనునైదుగారి మరణము:—కలకత్తా బస్ట ఆంధ్రకంపెనీలో పెద్దకంఠుదారుడుగ నుండిన డల్లియు. ఏ. విరనునైదుగారు 5వ తేదీ నాటి సాయంకాలము ఆకస్మిక మరణము నొందిరి. వీరిని యూరపీయనులను భారతీయులను విశేష గౌరవముతో జూచుచుండిరి. బస్టకంపెనీ కరవున చిన్నప్రతినిధిగనుండి క్రమమున దానిలో వంతుదారుడై, చివరకతడు పెద్దకంఠుదారుడై విశేషఖ్యాతి నొందెను. 11 ఏండ్ల క్రిందట నితడు కలకత్తాలో స్థిరనివాస మేర్పరుచుకొని యూరపీయను సంఘములో చాలవని చేసెను. 1917వ సంవత్సరములో కలకత్తా వర్తక సంఘములో జేరి మరుసటి సంవత్సరములో నే దాని కధ్యక్షత వహించెను. దానితరపున సామ్రాజ్య శాసన సభ్యుడుగ నుండెను. పబ్లిసిటీ బోర్డులో ఆతడొకమెంబరుగ నుండెను. యుద్ధయుగములలో చాలవని చేసెను. యూరపీయను వర్తకులతరపున ఢిల్లీ సామ్రాజ్యయూద్ధసభకు బోయెను. ఇతని మరణమువలన కలకత్తా కొక నుప్రసిద్ధపాతకుడను, యూరపీయనులకు పెద్ద నాయకుడును, వాణిజ్యప్రపంచమున కసామాన్యకృత్యత్సాహములగు పురుషుడును గలిగెను. మరణమునకు దుఃఖనూచకముగ బస్ట ఆంధ్ర కంపెనీ రెండుదినములు మూసివేయబడెను. 6వ తేదీ నాటియడయ మరని కంత్వక్రియలు గావించబడినవి.

సంధి మహాసభ విశేషములు.

జూలై 6 నుంచి 7 వరకు

ఇందిరా

భారత ప్రభుత్వ చట్టము పార్లమెంటునందలి చర్చ

కర్నూలు ఏట్యుగారు యువపాదన

లండను, జూన్ 2.—కామన్స్ సభలో కర్నూలు ఏట్యుగారు బాయింటు కమిటీవారు భారత ప్రభుత్వచట్టము పట్ల విశేషముగా చూపుచున్నంతవరకు, చట్టము రెండవసారి చర్చించుటకు గాను కొంతకాలము ఆవకాశమిచ్చుగాయని యొక ప్రశ్న వడిగిరి. భోనులూ గారు చట్టము రెండవసారి చర్చించునంత వరకు బాయింటు కమిటీకి పుచ్చుటకు వీలులేదని ప్రభుత్వ తరపున చెప్పిరి.

కర్నూలు ఏట్యుగారు మరల బాయింటు కమిటీవారు బిల్లుకాపాటిభుక్త్యు చట్టరచేదని నూచించిన చట్టమున మార్పు చేసేదగాయని ప్రశ్నించెను. భోనులూ గారు తప్పక మార్పు చేసేదని ప్రభుత్వ తరపున చెప్పిరి.

కర్నూలు ఏట్యుగారు ఈవారముననే చట్టమున చర్చించుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ప్రాతిపదికపట్ల దురభిప్రాయము కలుగనియెడల సభవారు అభ్యయనా స్వమియగురా యని ప్రశ్నించిరి. ఏమియును బాగుగా పరిశీలించుటకు ఈ కార్యక్రమము వనుకొనుచున్నామని భోనులూ గారు ప్రభుత్వ తరపున చెప్పిరి.

వైమానిక యంత్రము.

లండను, జూన్ 31:—ఎన్. సి. 4 విమానము వైమానిక

మొదలుకొని ఫెబ్రవరి వరకు 500 మైళ్ల ప్రదేశము వాలు గుండుల నిమిషములలో దాటెను. గమ్యస్థానము కావలయు మైళ్ల యెక్కువ నది పోవుచుండగా జాడబడినది. మూడు బ్రిటిషు సమాద్రవిమానములు దానిక్రిందికి పోయెను. మూడు ధ్వజమున సజ్జిత విమానము దానికగవడినది. సమాద్రపుటాడ్డున నుండి వనమూసములు వారిని సంతోషముతో వాదించిరి. విమానదళము, క్రాగరలు మోటారుబండిలతో ఆమెరికాయవద్ద నాకలో చెప్పిన కంపెనీకి. అచట ఆమెరికా సహాయ శాసకాధికారియూ, వైమానిక మేయరును, ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు వారి సేవకొని గౌరవించిరి. ఏమట్లూ మేయరుగారు వైమానికమున సత్కరించిరి. ఏమట్లూ వారు వైమానికమున ప్రభుత్వ కార్యాలయమున నందరితోగలసి, భుజించిరి. సమాద్రయానము లాక సమయ ప్రయాణము చేసింది 35 గంటలు. దూరము 3000 మైళ్లు.

లండను, జూన్ 1:—పాకమంతులన ఎన్. సి. 4 విమాన ముగిసినది. ప్రభుత్వమును తుదకు ప్రభుత్వము తరఫునగాదాని నాటకంపెనీ. లిస్టునండి బయలుదేరిన వెనుక నది మాండ్ గోనడిగడ్డక్రిందికిగను. రాడిమేటరు బాగులేకుండుటవలన నదిగవలసివచ్చెను. ఫెబ్రవరి దాటిన వెనుక నదివయి మైళ్లకరకగనెను. అంతకిధికముగ వెళ్ళుచు నెగురలేదు. భానల దాటినపుడది రెండువందల అడుగుల ఎత్తున మాత్రమే పోవుచుండెను. పాకమంతు విశేషముగ నుండుటయే దానికి కారణము.

నైన్యములుగల రైలు పట్టాలనుండి తొలగింపు.
లండను, జూన్ 30:—ఎం. ఎ. 1-30 ని. బ్రిటిషు నైన్యముగల రైలు పట్టాలనుండి తొలగిపోయెను. మూడువందల రైలుక్రిందులైనవి. 7 గురు చనిపోయిరి. 20 మందికి గాయములు కలిగినవి.

సినిమా అగ్ని ప్రమాదము.

భారత ప్రభుత్వము.

లండను, జూన్ 2:—ఒక సినిమా హాల్ గొప్ప కంపెనీలో, జోసెఫ్ అయ్య పర్యవేక్షణన జరుగుచుండ అగ్ని ప్రమాదము కలిగినది. కేదెకమాదలచ్చిన 4000 మంది జనులు భయభ్రాంతులై, నలుమూలల ఆడువాండ్రు పిల్లలను, త్రొక్కుచు పరువెత్తిరి. ఇదివరకు 30 మంది మరణించిరి. 100 గురికి చూసికలిగినట్లు కన్నబడినది.

జర్మను వలసదేశములు.

లండను, జూన్ 2:—ప్రజలమందరిమున ఆన్యాయము విలసిల్లుచున్నట్లు చెప్పిరి:—జర్మను వలసదేశముల కేవల సంరక్షణయొక్కదాకే తెలియకుండుటవలన ఆ వలసదేశములందందువారు బ్రిటిషు రాష్ట్రములలోనికి పోవుచున్నారు.

హార్బర్ వర్కర్లు చెప్పిరి:—ఇందులకు కొన్ని నూచనలున్నవి గాని ఈయంతయును సంధిసభవారే నిర్ణయించుటయ్యును.

ఇండియా ఆయన్యాయపట్టిక చర్చ

లండను, జూన్ 2:—ఆన్యాయపట్టికకు వ్రాయుచు, ఇండియా ఆయన్యాయపట్టిక తర్కింపబడుచున్నది ఎవ్వరైనా మండి సభ్యులు నోజున కాబోండుట కనేక కారణములను తెలిపిరి. సభ్యులలో ఆ నేకమంది గ్రామకమిటీల కేటవలన చాల మభ్యాంతులు చర్చింపబడుచున్నదైతే కొందరి సభ్యులే వచ్చి యుండురు. సభ్యులకెక్కువ అధికారమున్నట్లుయో నాంఘాతికపాలనము నేర్పరచుటయో దీనికి తగిన పరిష్కారమని ఆతడు నూచించెను.

కరెన్సీ కమిషను

లండను, జూన్ 3:—ప్రజలమందరిమున మూల్యగతికి ప్రభుత్వ తరపున మెసగుచు మాండ్ గురిట్లు చెప్పిరి:—ఇండియాకుంకకాలము వెండివాణెములు భారతముగ కయ్యున జేయవలదనుచును గోల్డు స్టాండర్డు నేర్పరచుచును 1893 నుంకర్వరములో జేయబడిన భానమునుగూర్చి ఈ కమిషను వారేమియు తర్కించుటకు వీలుకాదు. అయినను రెండు విధములగు (వెండి, బంగారు) వాణెముల స్టాండర్డును వెలకొల్పుటతో నిమిత్తము లేకుండ వెండిధరను నిర్ణయించుట కేమి ఏర్పాటులు చేయవలయుననియో వా రాలోచించవచ్చును.

డెర్బీమైదులో చమురుగనులు

లండను, జూన్ 29:—చమురుగనుల సభివృద్ధి నొందింక వలెనని వారతనమువారు చేయు ప్రయత్నముల ఫలితముగ డెర్బీ మైదులో చమురుగనులు కనుగొనబడినవి. చమురు వెంటనే 400 అడుగుల ఎత్తునకు లేచినది. చమురు పొర్లి పారుటచే గనులను క్రమేపే వాటి చేయవలసివచ్చినది. చమురు మేయరకముగా నున్నది. కాని చమురుచట సత్వరకముగ నుండగలదని యువును చెప్పబాటును ప్రభుత్వ ప్రయత్నమున కీ ఫలితము సంతృప్తికరమని ప్రసిద్ధులు నుంకరించిరి. అని పార్లమెంటు ప్రజల సభలో కత్తెగారు తెలిపిరి.

జన్మదినవిరుదములు

లండను, జూన్ 2:—సర్. ఎఫ్. హెచ్. మే గారు: జి. సి. ఎం. జి. ప్రభుగారు (హంకాంగు గవర్నరుగా నియమించ బడ్డారు వారు):—కే. సి. ఎం. జి. జాను నికల్సు గారు (సింగ పూరు):—వై. ఎ. డి. ఎం. వై. చెరు గారు (హంకాంగు):—క. డి. ఇ.

బ్రిటిషు ఆర్థిక స్థితి

లండను, జూన్ 2:—ఈ సంవత్సరమున కలిగిన నష్టమును భరించేయట తగుగుర్తినిధి నేర్పరచుట యుద్ధములు చట్టముక్రింద వాయిదా ముగిసిన ప్రైవేట్ బిల్లులు మున్నగు వనలకు 2500 లక్షలకు మించకుండ బయలుపుచ్చుకొనుటకు కోశాధ్యక్షుల కధికారమియ్యబడినదైన తీర్మానమును పార్లమెంటు ప్రజల సభలో చేంబర్లెనుగా రుపపాదించిరి. తణఖా లేరు ముఖ్యతర్కదేకుగనున్నది. కొద్దివాయిదాపత్రములు చాలగలవు. మే 31 వేదికపాటికే సాధనముపాయములపెట్టుబడులు 457,892,000 పానులు ప్రైవేట్ బిల్లులు 1,036,131,000 ఈ ఆర్థిక కర్వరమున వాయిదా తీరిపోవు ఎక్స్ ట్రా ప్రయోజనము 240,000 పానులు. 1919 లో వాయిదాగల విశేష యోజనా 9800 లక్షల పాను విందులో చేర్చబడలేదు. 1920 ఏప్రిలు మొదలు 1924 మార్చిలోగా వాయిదా తీరు ప్రయోజనము మొత్తము 1,908,000,000 పానులు. విశేష యోజనా 91,000,

000, పానులు. విట్టువైకు వండుగలన విట్టుటనే నొక బడులు ప్రారంభించ నిశ్చయించిరి. కొద్ది వాయిదా వాకీల పరిమితముగా నుండుటచే ఆర్థిక వాణిజ్యస్థితి అనుకూలముగ లేదు. ఇదివరకు మనము ప్రయత్నించినపుడెల్ల బడులధికముగ దొరకుటచే ప్రారంభమున యుద్ధమునకు గడంగిన జేకములన్నిటికంటెను మనదేమే మంధిస్థితియందుండెను. వెనుకనున మొన్నన త్యాగములన నిపుడు బాధము ననుభవించగలిగి తిమిగాన దేశములు మరయొక పారి మనసహాయ మొనరింతురని నమ్మదనని చేంబర్లెను గారునుడిపిరి. సభవారితో నీర్వహ్యముపాదించబడెను.

వెంట్రంకు ప్రభువంశములు.

లండను, జూన్ 2:—వెంట్రంకు ప్రభువుగారికి జి. సి. ఎన్. వి. బిరుదమును వెంట్రంకు ప్రభువుగారికి జి. సి. బి. బిరుదమును కార్మిక క్రకరగా రొనంగిరి.

విమాన ప్రమాదము.

హార్బర్లు, మే 30:—హండ్లీ పేజీ విమానము మెడిడునుండి లండనుకు బయలుదేరి పిరిసినును నిరపాయముగా దాటెనుగాని ఎయిమరు ముఖద్వారమునకు ముక్తములుచెడి దిగవలసివచ్చెను. అది సమాద్రతరమున నీటిలోనున్నది. పోటుకర్వరగాని కనబడెను. అందులో నున్న వారగురును సురక్షితముగ నున్నారు.

బ్రిటిషు కార్మిక సమస్య.

రానున్న సమస్యకట్టు.

లండను, మే 31:—వారమునకు 46 శ్రీ గంటల పని యుండవలయు ననియు నూటికి 30 చొప్పున జీతమును పొచ్చింపవలయు ననియు 'మాంచెస్టరు యునైటెడ్డు టెక్స్టయిలు కర్కర్వర్స్ ఎసోసియేషన్' వారు బహుళసంఖ్యాకులుగ గోరి రని తెలియచున్నది. ఈ కర్వరసారము కుదరనిచో వనిని జూన్ 21-న లేవీకుండి ఆపుజేయుటకు సభవారు నిశ్చయించుకొనిరి.

నూలు సరకుల కనివాండ కోర్కెలు.

లండను, మే 27:—వారమునకు 48 గంటల పని నూటికి 15 చొప్పున వేతనాభివృద్ధిని ప్రసాదించెద మని తెలుప 300,000 చూట సరకుల కనివాండ్రు నిరాకరించిరి అనిధికార రూక్షకముగ తెలియుచున్నది. 46 శ్రీ గంటలపని కావలయుననియు నూటికి 30 చొప్పున వేతనమును పొచ్చింపవలయుననియు కనివాండ్రు కోరుచున్నారు. యజమానులు పీచి కోరికలను అంగీకరించలేని జూన్ నెలలో సమస్యకట్టెనమని తెలియజేయుచును. శీలై నంతవరకు డెస్టిని ఏదియు రాకుండగజేయుచును.

లంకా మేరువారి కోరికలు

లండను, మే 29:—వారమునకు 46 గంటలపనియు, నూటికి 30 చొప్పున జీతము పొచ్చుగావలయు ననియు నాస్తిప్తులంకామేరువారు కోరిరి.

క్రూర ప్రభువు కమిటీని వేదిక.

లండను, జూన్ 3:—ప్రజలమందరిమున కర్నూలు యేటుగారికి ప్రభుత్వ తరపున పూర్తిగా రిట్లు చెప్పిరి:—ఇండియా గవర్న మెంటు బిల్లును బాయింటు కమిటీ కర్వించుటకు ముందు చాలఅవకాశ ముండగనే ఇండియా కార్యాలయమును గూర్చి కూర ప్రభువుగారి తమ విశేషకన సిద్ధముచేసెదరు.

గవర్న మెంటు ఉద్దేశములకు

చెడు అర్థమును కల్పించుట

లండను, జూన్ 3:—ప్రజలమందరిమున కర్నూలు యేటుగారికి ప్రభుత్వ తరపున నిచ్చుచు ప్రాట్టుగారిట్లు చెప్పిరి:—గౌరవనీయులారా యుద్దేశములనుగూర్చియు వారియొక్కయు వారి యుద్దేశములయొక్కయు చర్చలనుగూర్చి ఉద్దేశ పూర్వకముగ చెడు అర్థములను కల్పించి తప్పు అభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయువారిని క్షింపుటలో రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారిని ఇండియా ప్రభుత్వము వారెట్టి తప్పిదమునైన చేసినట్లు మాండ్ గుగారికి తెలియదు.

హిందూ దేశముందలి శత్రుదేశములు.

అంకము, అంక 3:—ప్రజలపరిమితమున ఎన్. ఎ. ఎ. అంకము ప్రత్యక్షము నిచ్చుచు ప్రాప్తి గానియు చెప్పిరి:—

ప్రా

సెయింటు జోసెఫ్ ఆర్మీ.

ప్రార్థన, అంక 1:—నిష్పత్తినియు ప్రాంతమునను దంతులను సెయింటు జోసె ఆర్మీ ఆర్మీ గారిని గొప్పవలెను

అస్తియూ సంధి మరయు.

అంకము, అంక 4:—అస్తియూ బల్లెయూ శత్రువులలో అస్తియూ వారు గారి వారి బాధియులు గారికిరికట్టియు ఇదిగ

నవ్వవరిహరసంఘము

అంకము, అంక 27:—అస్తియూ, అస్తియూ, బల్లెయూ శత్రువు లిద్వలసిన నవ్వవరిహరమును నిర్ధారణచేయుటకు,

అక్టోబరుకు స్వపరిపాలనము

పారిసు, అంక 30:—అక్టోబరు ప్రతినిధులు చతుష్టయ సంఘమువారిని దర్శించిరి. అక్టోబరు ప్రజల యిష్టానుసార

జర్మను సంధిమరతులు.

పారిసు, అంక 31:—మిత్రమండలివారు నూచించిన సంధి మరతులు జర్మనులతోమాత్రము సంకీర్తించదగినవిగావు.

చీనాసంధి మరతులు.

పారిసు, అంక 31:—“క్యూబోహం బాంకులను గూర్చి న మరతులకు వాదన చేయించిన నే వారి సంధిసభకు వెల్లిన

మరికొన్ని సూచనలు.

అంకము, అంక 20:—జర్మనులు నూచించిన మరికొన్ని సంధిమరతులను క్రింద నుదహరించుచున్నాము.

శత్రువులనుగూర్చి చేయబడిన సూచనలు వెసిడెంటు విల్సను గారి అయిదవ మాత్రమును ఖండించుచున్నది.

ఆంధ్రసూచనలు.

ప్రార్థన, అంక 31:—హేవానూ ఏకస్మిన్ అస్తియే అంధము చున్నాడు:—గ్రామము ఆంధ్రకాశ్యపురమున

అస్తియూ సంధిమరతులు.

సెయింటు జోసె ఆర్మీ, అంక 2:—ఇప్పటికాస్తియనుల కర్పించుటకు సిద్ధమై సంధిమరతులను అస్తియను ప్రతి

అంకము, అంక 2:—మరతులను వట్టుకొని హుర్రెన్సుగారు శత్రుసాయంకాలము అస్తియూ శత్రు చున్నాడు.

ప్రార్థన, అంక 2:—అస్తియనుల కర్పించిన సంధి మరతుల వాలోచించుటకు 15 రోజులు ఆనకాళి మియ

పారిసులో బ్రిటిషుమంత్రుల సమావేశము

పారిసు, అంక 1:—నేడు పారిసునగరమున లాడు డు జార్జి గారి విడిదియందు మంత్రవర్గము సమావేశమయ్యెను.

వరాసుల అభిప్రాయము.

అంకము, అంక 31:—జర్మను ప్రతి సంధిమరతులను గు రించి ముఖ్యముగ చర్చించ నవసరములేదని వరాసు అంధ

అయిదవ సూచనలు ప్రేలుట.

అయిదవ సూచనలు ప్రేలుట. అంకము, అంక 1:—హేరీనలో ఆయిదవసూచన గ్రూపు చేయబడినవి 6 గుంపు నువిడిచిరి.

ద్వితీయ భాగము.

అంకము, అంక 30:—శత్రువుల జర్మనుల సర్వశక్తి సమ్యక్ సంగ్రహమున సమాన స్వత్వములతో శత్రుసమనని మిత్ర

అమెరికా

అంతర్జాతీయ వాణిజ్యనాకలు.

న్యూయార్కు, అంక 29:—బ్రిటిషు శత్రువుల నాకలన బ్రిటిషు వర్తక సంఘమునకు విక్రయించుటకు భాగస్వామి

డెన్మార్కు

హావుమాను మంత్రవర్గము రాడినామా ఇచ్చుట కోమల హామ, అంక 31:—నెల్లప్పుడూలవై నాత

పరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్సు, బొంబాయి

మానేజరు:—ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్.

5 కోట్ల రూపాయలకు వైగా మూలధ: మున్నది.

రూ॥ 13,34,03,788 లు చెల్లించినవలసి: భీమాలు

రూ॥ 78,45,175 లు 1918 సంవత్సరపురాబడి

5 కోట్ల రూపాయలకు వైగా యంతవరకు చెల్లించియున్నాము.

ఈ కంపెనీ తరపున నుచియుటకు ఏకంట్ల కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండ

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస మునకు వ్రాయును.

Apply to:— F. E. Vaid, Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras.

Austrian Peace Terms.

Their Formal Presentation.

LONDON, June 1.
ST. GERMAINS.—The portion of the peace terms, which are ready for presentation, were to-day handed to the Austrian delegates. Steel-helmeted, unarmed troops surrounded the chateau, the hall of which is much smaller than that at Versailles and there were twice as many people in the hall, consequently the impressiveness of the scene was greatly marred. The Austrian delegation, headed by Herr Renner, escorted by an Italian officer, arrived at 12-22. All the Austrian delegates wore top hats and tail coats in contrast to the British delegates, many of whom were unconventionally attired. For example, Mr. Lloyd George and Lord Grey were in lounge suits. The session was formally opened at 12-42 by M. Clemenceau, who made a three-minute speech in French, which was translated into English, then into Italian, then into German. Signor Du Tata presented the terms to the Austrians at 12-37. Herr Renner then made a speech in German. He complained of the delay in the presentation of the terms. He declared that the Austrian Republic was entirely free of Hapsburg dynasty, and never would have declared war itself. The proceedings terminated at 12-50.

Austrian Delegate Leaves for Vienna.

LONDON, June 2.
ST. GERMAINS.—Herr Renner is leaving this evening for Austria with the terms.

Time for Consideration.

LONDON, June 2.
PARIS.—The Austrians have been given a fortnight to consider the terms presented and to submit their observations thereon.

Allied Demands.

LONDON, June 4.
The Peace terms with Austria include the provision that Austria shall accept all arrangements which the Allied and Associated Powers make with Turkey and Bulgaria with reference to any rights, privileges or interests claimed in those countries by Austria or her nationals, and which are not dealt with elsewhere.

A Reparation Commission.

LONDON, May 27.
A New Reparation Commission has been appointed to ratify the Reparation Clauses of the Treaty with Austria, Bulgaria and Turkey. It includes Lord Cunliffe and Lord Sumner and General Smuts.

Duchy of Luxemburg.

Desire to Preserve Autonomy.

LONDON, May 30.
PARIS.—The Council of Four received the Luxemburg delegation, and promised to settle all questions in accordance with the wishes of the people of Luxemburg. The delegation expressed a desire for the reservation of autonomy, and economic union with Belgium and France simultaneously.

German and Russian Bolsheviks.

Negotiation for Elaborate Organisation.

LONDON, May 30.
STOCKHOLM.—The Russo-Scandinavian Information Bureau learns from Berlin that negotiations between the Germans and the Russian Bolsheviks are in full swing, and are being conducted through the well-known colonel Fervus, residing in Switzerland, who is also negotiating with Hungarian Bolsheviks in order to gain a common front. The task of making an agreement between Germany and the Russian Soviet has been entrusted to Fervus, to his intimate connection with Sir Scheidemann, Count Kautsky and Mr. Trotzky plan to organise Bolshevism on a large scale in most European countries, including Turkey and the Balkans, being elaborated in view of the possible eventuality Germany not signing the Peace treaty. It is reported that Fervus is trying to establish complete abandonment of terrorism as a basis of the Russo-German agreement. Fervus is a shareholder in all the leading German Social Democratic papers.

The Sultan of Egypt.

Exchange of Marriage Contract.

LONDON, May 30.
CAIRO.—It is officially announced that "desiring to form to the consummation of the Islamic religion regard marriage and to be guided by the holy traditions of prophet, the Sultan has decided to carry out his previous intention therewith." The marriage contract with the young Nazi, a descendant of the noble and illustrious, was exchanged on the 24th May in presence of the Emperor, father of the bride and the Minister for culture representing the Sultana.

St. Joan of Arc.

Canonisation Celebrated Throughout France.

LONDON, June 1.
PARIS.—The canonisation of Joan of Arc was celebrated throughout France to-day. Paris was bedecked and all churches and many private houses were flying the flag of new saint. A striking feature of the celebration at Rouen was the participation of British troops. British band headed the procession, which placed a cross on the Joan of Arc memorial. The commandant of British base was among the speakers at the ceremony.

Siberian Offensive Continues.

Many Villages Captured.

LONDON, May 24.
ISK.—General Koltchak's offensive is continuing actively in the Irm-Kazan railway sector. A number of villages and prisoners have been captured. Severe fighting occurred at the mouth of the Visatka river. The Russians were repeatedly repulsed.

German Counter Proposals.

Colonial and other Questions.

LONDON, May 20.
The following are additional counter-proposals to the Peace terms made by the Germans. The Germans declare that the demands as regards Germany's Colonies flatly contradict President Wilson's fifth point. They propose that the question should be referred to a special Committee. They do not recognise any Russian right to reparation. They state that the surrender of merchant ships is unacceptable, but they are willing to accept the obligation to construct merchant ships. They reject the obligation to compensate Italy, Montenegro, Rumania and Poland. They are willing to pay a definite percentage of the entire revenues of the Empire as an annuity. They refuse to permit the prosecution of ex-Kaiser, who they declare is not liable to punishment, or to hand over persons accused of war crimes.

Safeguards must be Maintained.

LONDON, May 31.
PARIS.—The Havas Agency states:—All the resources of German advice and propaganda are being utilized to spread the idea that Germany will not and cannot accept the Allied Peace terms, and rumors to the effect that America is disposed to favour a radical modification of the terms. President Wilson, in a speech at the Cemetery at Burien on Memorial Day gave the best answer demolishing such rumors. President Wilson said:—It is our duty to take and maintain safeguards, that no peace should ever be called or again for the sacrifice of war. It must be done, and it will be done.

Ex-German Colonies.

Question in British Parliament.

LONDON, June 2.
In the House of Commons Mr. Austen Williams affirmed that the Government with regard to who should be mandatorily for the ex-German Colonies, was carrying out the intention of the Peace Treaty.

Mr. Harcourt replied that there were some indications of this, but it was really a matter for the Peace Conference.

China and Peace.

LONDON, May 31.
PARIS.—The Havas Agency states:—The Chinese Society for International Peace at a meeting just held in Paris, stated that China should sign the Peace Treaty only on condition of all adopting the following resolution:—"That all Chinese delegation to the Peace Conference should abstain from signing the Peace Treaty, unless reserves can be made of the clauses respecting the question of Kiauchau and Shantung."

Financial Proposals.

LONDON, May 31.
PARIS.—The Havas Agency states that M. Loucheur, French financial expert, having examined the German financial counter-proposals, has reported them utterly unacceptable.

British Finances.

Fresh Borrowings.

LONDON, June 2.
In the House of Commons, Mr. Chamberlain moved a resolution authorising the Treasury to borrow a maximum of £250 million to cover the estimated deficit for the year, and the requisite amount for repaying maturing securities issued under the War Loans Act, or Treasury Bills, or other advances, and the creation of a sinking fund. A serious feature was the immense floating debt, and the great quantity of accruing short-dated securities. The figures for the 31st May were: Ways and Means advances, £457,892,000; Treasury Bills, £1,036,131,000; Exchequer bonds maturing within the financial year £240,000. This excluded the miscellaneous foreign debt due in 1919 approximating £98 millions. There were also further securities maturing from April, 1920, to March, 1924, amounting to £1,008,000,000, also £91,000,000 foreign debt. He had decided to issue a loan after Whitehall. Mr. Chamberlain dwelt on the unfavourable financial and commercial atmosphere, owing to the existence of such a vast amount of short-dated securities. Owing to the ready response to the previous loans, we were in a position unrivalled among the belligerents who had entered the war at the beginning. We were to-day reaping the reward of past sacrifices. He hoped that the country would be encouraged to make another great effort.

The House agreed to the resolution.

International Mercantile Marine.

Probable Dissolution.

NEW YORK, May 29.
It is announced that the International Mercantile Marine will probably be dissolved upon the shareholders' approved sale of British-owned ships to a British syndicate. The assets will be distributed among the shareholders.

The Situation in Germany.

Precautions against Trouble.

LONDON, June 1.
COPENHAGEN.—A Berlin message states that, apparently anticipating trouble, Herr Noske, who has hitherto permitted demonstrations of protest against the peace terms, now proclaims that Martial Law will be more severely enforced. He has prohibited meeting in-doors and out-doors, declaring that these have developed an agitation endangering the State. The Government has addressed an appeal to Eastern Germans to avoid action that might give the enemy a pretext for invasion. It says that if the counter-proposals are rejected the Government will take the decisions necessary for the life of the German nation.

Victory Dinner in London.

Loyalty of Malay States.

LONDON, June 3.
H. R. H. the Prince Albert and officers of the 'Malaya' were the principal guests at the Victory Dinner given by three hundred Ex-Residents of Malay States in Connaught Rooms. Sir Ernest Birch presided. H. R. H. the Prince Albert, responding to the toast of the Royal Family said he would never forget the time he had served on the 'Malaya'. The lesson of the war that most impressed the world was the great strength of the invincible bond of the British Empire. All parts of it had poured out men and money to help the motherland in time of need. The Malay States were among the first to prove their loyalty and generosity. All knew of their gifts of the battleship, but none realised the actual amount of their generous gifts. Firstly H. M. S. the 'Malaya' which did splendid work in the battle of Jutland. Then thirty-six aeroplanes privately subscribed were supplied to the air force and an hospital of over two hundred beds was established and operated in Hertfordshire under the management of Sir William Treloar. The contribution in men was equally generous. Every available man came over, 263 had been killed and a hundred had been decorated. The women of Malay States, like sisters throughout the Empire, had worked unceasingly in sending comforts to troops in Vladivostok and Egypt. It was a wonderful record well worth of the Empire and he was proud of the privilege of being guest of the Malay States. Sir Frank Swettenham proposed the 'Fighting Forces.' Vice-admiral Robeck responded for the Navy. Sir Henry Hoare for the Army and Brigadier-General Smith-Osborne for the Air-force. The last mentioned said that thirty-three Malay States aeroplanes fought on the Western Front. Sir E. Birch proposing "H. M. S. the 'Malaya'" said that the vessel was given up to the service anywhere, but would be great disappointment if she was not sent out to be seen by the donors. Rear-Admiral Boyle responding recalled that the 'Malaya' at the time of first Zeppelin raid was lying with many tons of explosives in lighters alongside. If Zeppelins had found her, there would not have been much left of the contribution of the Malay States.

British Labour.

Threatened Strike.

LONDON, May 31.
The United Textile Workers Association of Manchester states that the ballot of operatives showed an overwhelming majority in favour of pressing claims for a 46½ hour week, and thirty per cent increase in wages. The Council has resolved that in the event of a settlement not being reached, work will cease on the 21st June.

Cotton Operatives' Demands.

LONDON, May 27.
It is unofficially stated that a ballot of 300,000 cotton operatives has resulted in the rejection of the employers' offer of a forty-eight hour week and fifteen per cent advance on the present price lists. The operatives claim a 46½ hour week and thirty per cent advance. Unless the employers accept the offer, notices of a strike may be tendered in June, but everything possible will be done to avoid stoppage, as the trade is becoming more brisk.

Lancashire's Demand.

LONDON, May 19.
The North-East Lancashire textile workers have overwhelmingly balloted in favour of a strike for a forty six hour week and thirty per cent advance.

Ex-Enemy Aliens in India.

Reply in Commons.

LONDON, June 3.
In the House of Commons replying to Sir A. Fell Mr. Pratt stated that Mr. Montagu was communicating with the Government of India with regard to the treatment of Ex-enemy Aliens in trade after war. Mr. Montagu did not doubt that as soon as opportunity was offered, the Government of India would repatriate, according to their settled policy the few German missionaries remaining in India, with such individual exceptions if any, as reasons of humanity might make expedient. None of them would be allowed to return to India after peace in the guise of Swiss or any other nationality.

Lord Grewe's Committee Report.

To be Ready Shortly.

LONDON, June 3.
In the House of Commons replying to Colonel Yate, Mr. Pratt stated that it was intended that the report of Lord Grewe's Committee on India Office should be ready in good time before the Government of India Bill was reconsidered in Joint Committee.

Indian Budget Debate.

Smallness of Attendance.

LONDON, June 2.
Writing in the 'Observer' Mr. Marriott M.P. referring to criticisms of smallness of attendance during the Indian budget debate, explains that this is due to the fact that the time of great majority of members is so occupied with attending to grand committees that a small attendance even at the most important debates is almost inevitable. Mr. Marriott suggests devolution or federalism as a solution to the problem.

Scope of Currency Commission.

LONDON, June 3.
In the House of Commons replying to Mr. Stewart, Mr. Pratt, stated that the policy of legislation of 1893, closing Indian Mints to free coinage of silver and establishing a gold standard, was not within the scope of reference of Indian Currency commission, but reference would permit the Commission to consider arrangements for establishing the price of silver which did not involve setting up bimetallic standard.

Britain's Oil Resources.

Government Scheme.

LONDON, May 29. In the House of Commons, Mr. Kellaway stated that in connection with the Government scheme for the development of the oil resources of the United Kingdom, oil had been struck in Derbyshire and had risen rapidly to 400 feet. Boring had to be stopped owing to flooding. The oil was of a good quality. Mr. Kellaway, however, deprecated an over optimistic outlook. It was impossible at present to form a definite conclusion with regard to the extent of the discovery, but experts were satisfied with this first serious effort to explore the oil resources of the United Kingdom. (Cheers.)

Lord and Lady Pentland.

Honoured by the King.

LONDON, June 2. H. M. the King has invested Lord Pentland with the Grand Commandership of the Star of India, and Lady Pentland with the Dame Commandership of the British Empire.

Great Munitions Explosion.

Many Killed and Injured.

LONDON, June 1. BRUSSELS:—Six people were killed, six are missing, and 220 were injured, 70 seriously, in an explosion at the munition works at Hererlin. The explosion was due to fire. An enormous amount of damage was done. Several houses, factories, and large quantities of merchandise were destroyed. The prison, Vilyorde, which was occupied by troops and which contained army stores, also caught fire during the night. The damage is estimated at several million francs.

Misrepresentation of Government

Intentions.

Executive Support to Local Governments.

LONDON, June 3. Replying in the House of Commons to Colonel Yate, Mr. Pratt stated that Mr. Montagu was not aware that the Government of India had been remiss in giving executive support to the Local Governments in dealing with wilful, malicious misrepresentation of actions and intentions of the Government and its servants and attacks on them.

"BOMBAY CHRONICLE."

Statement in Parliament.

Repudiated by the Board.

BOMBAY, June 6. On behalf of the Board of Directors of the "Bombay Chronicle," Mr. Jinnah, Chairman, has sent a telegram to the Rt. Hon'ble E. S. Montagu, which states that after careful enquiry into the allegations made by the Secretary of State for India in his Budget speech against the "Bombay Chronicle," the Board find that the statement made by Mr. Montagu that the "Chronicle" paper was distributed free to British troops in India hoping to excite insubordination, is absolutely without foundation. No copy of the "Chronicle" was distributed free to British troops in India. With regard to the publication in the paper of the use of soft-nosed bullets in Delhi, the Board states that the "Chronicle" published a telegram, dated the 4th April, from its Delhi correspondent stating that evidence to his knowledge proved that soft-nosed acid nickel tube and velox bullets were used. On Wednesday, the 16th April, a Government of India "communique" was published in the paper to the effect that careful enquiries proved that there was not the slightest foundation for the allegation that soft-nosed bullets were used. The "communique" further stated that it is possible that some of the bullets fired by the troops should have flattened themselves or mushroomed on striking the masonry or iron gates at short range. On the 17th April the Delhi correspondent of the "Chronicle" sent an express telegram to the paper regarding the Government "communique," withdrawing reference to the use of soft-nosed bullets. That telegram was never received in the "Chronicle" office, we believe, owing to censorship in Delhi, but on Tuesday, 29th April, that is three days after the issue of the orders of deportation of Mr. Horniman, precensorship and forfeiture of security of the paper, when publication of the "Chronicle" was suspended, the office received by post from its Delhi correspondent a copy of the express telegram sent to the "Chronicle." The Board regret that the statement regarding the use of soft-nosed bullets appeared in the "Chronicle." The regret would have been expressed earlier, but for the delay in the correspondent's message reaching the office, as stated above, and the suspension of the publication of the paper.

Rain at Bombay.

BOMBAY, June 6.

After intense heat for the last three or four days and cloudy weather in the mornings and evenings, the monsoon has broken out this morning. There have been several smart showers of rain this morning and the sky is clouded and there is prospect of more rain.

At the Calcutta Police Court an Honorary Magistrate passed orders yesterday in the case in which Mr. A. Stern, by birth a Rumanian, but a naturalised British subject, obtained a process for defamation against Mr. C. S. Martin, of Lindsay Street. The evidence went to show that on the night of the 2nd May last some Frenchmen were singing the "Marseillaise" at 6-B, Lindsay Street, when the complainant, who lives in an adjoining flat, came to his window, and by way of appreciation, clapped his hands. Thereupon the accused called out, "Y-u B-German, you have no right to clap your hands." The Magistrate found the accused guilty and sentenced him to pay a fine of Rs. 100.

The Afghan Campaign.

British Success.

SIMLA, June 5. A Press communique, dated the 5th June says:—In the Dakka area all is reported normal, though there has been a slight recrudescence of sniping and of cutting telegraph wires.

Parachinar reports a successful action against the Afghans at Kharlaachi. Fifty Afghan sepoys were taken prisoners and two demobilised two forts. Parachinar road is now reported as clear, except for a few snipers.

Nadir Khan is said to have returned to Khost, and there is ample evidence that he departed hurriedly. In his camp at Yusuf Khel, he abandoned tents, many documents, a large quantity of hospital equipment, two gun carriages, and a thousand live shells. On his line of retreat, much baggage and ammunition was dropped, and this has been looted by the villagers.

There are indications that a part of the Kandahar force, which had assembled at Dabral under Abdul Qader, is now withdrawing westwards.

Award of Knighthoods.

SIMLA, June 6.

The following Knighthoods are announced:—

The Hon'ble Mr. Justice Abdur Rahim of the Madras High Court, the Hon'ble Mr. W. A. Ironside, Messrs Bird and Co. (since deceased), The Hon'ble Khan Zulfikar Ali Khan of Malabar Kotia, the Hon'ble Mr. Frank W. Carter, Messrs Turner Morrison and Co. Calcutta, Col. G. P. Lanox Conyngham, R.E. Survey Department Dehra Dun; Horace C. Mules Chairman, Karachi Port Trust. Alfred Chatterton Esq., Indian Educational Service (retired), Member, Industrial Commission and James Allan Horne Esq., Controller of Munitions, Bombay.

The H. J.

An Official Communique.

BOMBAY, June 5.

A notification issued by the Government of Bombay states:—This year there will be many ships sailing to the Hedjaz. The approximate dates of their sailing and the places from which they will sail will be as follows:—June 15th from Bombay, June 25th from Bombay, June 25th from Karachi, June 30th from Karachi, July 5th from Karachi, July 20th from Karachi, July 30th from Karachi, August 7th from Bombay, August 10th from Bombay, August 10th from Karachi. Those who live in the North-Western parts of India, including the western parts of the United Provinces and Sind are advised to take ship from Karachi, where the climate is good and dry and where arrangements for the accommodation of the pilgrims have been made. Though the fares for sea-journeys throughout the world are now very high, the Government have arranged that the price of the return ticket to and from Hedjaz, shall be only Rs. 125, which is no higher than pre-war rates. The Government are also arranging that the pilgrims shall obtain their passports in their own districts from the District and Sub-Divisional officers and from the political officers in the Indian States. During the war it was difficult to make journeys by sea, but now that the enemies of the King-Emperor have been conquered every effort is being made by the Government to provide facilities for the pilgrimage and to ensure the comfort of pilgrims.

The Gujarat Disturbances.

Ahmedabad Trials.

BOMBAY, June 5.

The Special Tribunal, consisting of Mr. C. V. Vernon, Rao Bahadur Setalvad and Mr. S. G. Velunker, constituted to try the cases arising out of the recent disturbances in Gujarat, have been sitting at Ahmedabad since the beginning of this week. It is likely that the Tribunal will have to sit for more than two months to dispose of all cases. At present they are engaged in hearing the case in which four accused, named Chand Abdulla Galaji, Bhuffaji, Keshav Dayabhai and Keshav Popatlal have been charged with the murder of Police Sergeant Fraser. Mr. Binning, Barrister-at-Law, of Bombay who is the principal Counsel for the prosecution, is opening the case for the prosecution, detailed at length the circumstances which led up to the riots at Ahmedabad on the 11th April. On that day Sergeant Fraser, unarmed except with a leather cane, went and sat as he used to do in the bicycle shop of one Anandlal with whom he was on friendly terms. The bicycle shop was situated near the police chowky in Ritchey Road. Seeing a large hostile crowd in the streets Sergeant Fraser decided to stay in the shop and was given food by Anandlal. When nearing 1 P. M. the third accused came in the shop and saw Sergeant Fraser and went away. He returned a few minutes later with a crowd which entered the shop and assaulted Sergeant Fraser brutally. After beating him brutally, Sergeant Fraser was dragged in an unconscious state to the roadside and thinking him dead they left him there and dispersed. Anandlal's efforts to protect Sergeant Fraser were futile, and he himself was injured. After the dispersal of the crowd, Sergeant Fraser was removed inside the shop and attended to by Anandlal when within half an hour, a second crowd came armed with swords most of which were got by a raid made on the Jain temple of Swami Narayan. The first accused cut the hand of Sergeant Fraser and the second accused hit Sergeant Fraser's head, while the third and fourth accused threw earthenware pots full of water on him. Sergeant Fraser was hacked literally to pieces in a most brutal manner.

The examination of the prosecution witnesses are in progress.

On the special tribunal at Ahmedabad assembling to-day, another witness, Ganagi, who also lived above the bicycle shop, gave corroborative evidence. The tribunal framed charges against the accused of murder, rioting, and abetment, under sections 302, 114, 147 and 148 I. P. C., that of waging war being dropped. Another witness, gave similar evidence, but said that the accused was unarmed and assaulted Sergeant Fraser with his fist.

Death of Mr. W. A. Ironside.

A Notable Career.

CALCUTTA, June 5.

The late Mr. W. A. Ironside, whose sudden and premature death this afternoon has caused profound sorrow throughout Calcutta, was the senior partner of Messrs. Bird & Co. He was one of the most prominent and popular members of the European community in Calcutta and was held in high esteem both by Europeans and Indians. Beginning his career as a humble representative of Messrs. Bird and Co. in the United Provinces, he rose by dint of perseverance and unique business abilities to the position of senior resident partner of the firm. He settled in Calcutta permanently eleven years ago. An acknowledged leader of the non-official European community, he rendered conspicuous service to his community during the last few years. He was a prominent member of the European Association. He was made a member of the Committee of the Bengal Chamber of Commerce in 1917 and was made President of the Chamber in the following year. He represented the Chamber in the Imperial Legislative Council. It may be remembered that his attitude with regard to Excess Profits Tax did not meet with the approval of a section of non-official community, and the spirited manner in which he defended his attitude at the last annual meeting of the Bengal Chamber will be still fresh in the memory of many of his admirers. He was closely associated with all kinds of war work in Calcutta and it was a matter of common knowledge how much of the success of the second war loan in which Calcutta beat Bombay was due to the untiring energy and endeavours of the late Mr. Ironside. His work as a member of the Publicity Board was also well known. He represented the European commercial community in the Delhi War Conference. In his death Calcutta has lost one of its most popular citizens, the European community one of its most prominent leaders, and the commercial world a business man of rare ability. In honour of his memory Messrs. Bird and Co. was closed to-day and will remain closed to-morrow also. His funeral will take place to-morrow at 8 A. M.

The Funeral.

CALCUTTA, June 6.

The funeral of the late Mr. Ironside took place this morning at the Lower Circular Road cemetery. Arondecon Firminger conducted the service. In spite of heavy rain the funeral was attended by a very large gathering of Europeans and Indians. Commercial Calcutta was fully represented, General Sirange, with the officers of his Garrison, and Maharaj, Sir Prodyat Kumar Tagore were among those present. Over one hundred wreaths and crosses were sent by various firms and mercantile houses of Calcutta. It was first suggested that he should be buried along side the grave of Sir William Dring, but at the special request of Mrs. Ironside the grave was prepared for the deceased near that of his infant son, who died twelve years ago.

The Educational Services.

Secretary of State's Commission.

SIMLA, June 5.

A Press communique says:—Improvement of the terms of Indian and Provincial Educational services had been for some time under consideration by the Government of India before the formation of the Royal Commission on Public Services in India. As it was inevitable that the reorganisation proposed by the Government of India should be reconsidered in the light of the Commission's recommendations and that the case should accordingly be delayed, allowances were given in 1913 to certain members of the Provincial Educational Service as a temporary measure of alleviation. In 1915 similar action was taken with regard to the Indian Educational Service. The prospects of the Provincial Educational Service in some Provinces have recently been improved by 22 promotions from them to the Indian Service pending final orders. The Secretary of State has now, at the instance of the Government of India, sanctioned an "ad interim" scheme for officers of the Indian Educational Service, the ordinary maximum of whose pay will now be Rs. 1,250 instead of Rs. 1,000. The existing allowances will for the present be continued subject normally to a maximum salary of Rs. 1,750. It is hoped that a decision will soon be reached regarding the reorganisation of the Indian and Provincial Educational Services.

Travancore Legislative Council.

TRIVANDRUM, June 6.

The Travancore Legislative Council met at noon to-day, the Dewan presiding. The Revenue Recovery Regulation Amendment Bill, the Land Improvement and Agricultural Loans Bill and the Survey and Boundaries Bill became law. The Registration of Ships Bill was introduced and the Criminal Procedure Code Amendment Bill considered. The Plant Pests Bill and the Animal Diseases Bill were finally passed and the sittings were over by 1 P. M.

Rangoon Rice Market.

RANGOON, June 5.

The reduction in freights to Indian ports made the rice market active to-day after a fortnight's dullness, though not much business was done. The prices are:—Special Rs. 382 June small mills Rs. 390 for June 20th and later. All European millers refuse to sell under the control prices for June or July Paddy supplies are regular but not plentiful.

Turkish Peace Terms.

Not Yet Decided.

SIMLA, June 5.

As there appears to be an impression that the peace terms to be imposed on Turkey have already been communicated to them, the Government of India wish it to be known that they have received as yet no intimation terms finally decided on, and that so far as they are aware no decision has been reached. When they receive intelligence as to the terms that have been set, it is their intention to make them known without delay.

Mr. L. M. Bannerjee Government pleader, has been appointed Asst. Government Advocate, Allahabad.

The Mail Steamer "Nankin" which left Bombay on the 20th ultimo arrived in London on Friday the 30th May.

The Mail Steamer "Nankin" which left Bombay on the 20th ultimo arrived in London on Friday the 30th May.

It is understood that Mr. L. D. L. Buckley at present Manager of the Calcutta Branch, has been appointed General Manager of the Tata Industrial Bank's head office in Bombay.

It is stated that a proposal of amalgamation of the Central Bank of India, Ltd., with the Tata Industrial Bank which was talk of the city last week has fallen through.

In accordance with the decision of the Governor-General-in-Council under the Foreigners Ordinance of 1914, all Afghan Subjects in the Presidency are being registered by the police.

It is also understood that Mr. J. C. K. Peterson I. C. S. (Bergal) who is at present holding the appointment of Controller of Munitions Bergal has been offered and has accepted the appointment of Secretaryship of Tata and Sons Ltd.

The supply of the following foodstuffs is controlled in the North-West Frontier Province for the purpose of securing public safety: Wheat, rice, wheat flour, barley, jawar, barley, maize, gram, pulse, meat, vegetables, milk, sugar, salt and ghee.

At a meeting held under the chairmanship of Mr. Gandhi on Thursday evening at the Morarji Gokuldas Hall, Bombay, a new Society styled the Hindi Vast Prsarak Mandal was inaugurated. Mr. C. P. Ramaswamy Iyer spoke on the occasion on the need of Swedish to-day.

Further acts of service for the war with Afghans can have been received by the Lieutenant Governor from Sardar Abdul Majid Khan, nephew of the late Sardar Asaf Khan, Hon'ble Captain Gopal Singh and several other Mahomedans and Sikhs of the Punjab.

A press "communiqué" says:—A letter has been received by the Bengal Government from the Nawab Bahadur of Murshidabad denouncing the conduct of the Amir of Afghanistan and offering to place his own services and the resources of his own estates at the disposal of the Government.

In response to H. E. the Viceroy's appeal for further contributions to the Imperial Indian Relief Fund the Maharaja of Bikaner, Maharaja Bahadur of Bikaner has offered a donation of Rs. 15,000 to the Central Branch of the Imperial Indian Relief Fund. The donation has been gratefully accepted.

Information has been received from the Secretary of State that the Royal Commission on Wheat Supplies, has agreed to place at the disposal of the Government of India an additional quantity of 75,000 tons of Australian wheat. Two steamers, carrying about 15,000 tons of wheat, are expected to arrive in India early in July.

The Madras Government have sanctioned payment of honorarium of Rs 500 to M. Srinivasa Rao for preparing a Canarese shorthand manual and Rs 250 to Mr. Vittala Rao for assisting the author in the preparation. The book will be printed at the Government Press and copyright vest in the Government.

The Burmese bazaar tenants in the Sarati Bazaar, Rangoon, refused to pay the enhanced rents on Tuesday and closed their shops, allowing vendors of perishable articles to continue for the day. All their shops were closed yesterday. The Company demanded four annas daily increase but the women protested when the demand was reduced to two annas, despite which the strike took place.

Mr. Sunderia, editor of the "Bhavish," whose security of Rs. 1,500 was forfeited by the District Magistrate of Allahabad, has filed a fresh declaration. The Magistrate wanted security for Rs. 10,000. Mr. Sunderia gave an assurance that no objectionable matter would be allowed in the paper in future, and the Magistrate reduced the amount to Rs. 5,000, to be deposited by the 15th June.

A serious explosion took place on Wednesday on the R. I. M. S. "Mayo" lying in the Rangoon river. Lieut Cowoerthwaite, Gunner Joyce and five lascars were seriously injured and removed to the hospital. The two named and two lascars were affected that they may never speak again. The Magistrate was not able to take depositions. The cause of the explosion is unknown, but it is suspected as due to an explosion of rockets and fireworks. The entire main deck was enveloped in an acrid smoke. The party were engaged in clearing the store room where rockets were kept.

The Burma Government publish the report submitted to the Government on the operations on the Assam-Burma Frontier in 1917-18. The total casualties were on British Officer and 38 rank and file, Burma Military Police, killed, three British officers and 99 rank and file, wounded a lengthy list of mention includes Lt. Col. French Mulles, C.I.E., D.I.G., Military Police, who was in general charge of all operations. Three separate risings are dealt with between which it is difficult to find a direct connection link, but they are undoubtedly manifestation of the same spirit of unrest prevailing on the frontier which must be primarily traced to the prolongation of the European war and its consequences in India.

BOMBAY, June 6.

The following manifesto was issued to-day by a number of wellknown citizens of Bombay :- We the undersigned citizens of Bombay viewing with horror and detestation the atrocious deeds of lawlessness recently committed in certain parts of this presidency and elsewhere in India desire to make public expression of our resolve to perform our duty as loyal citizens of the Empire and to stand by and support the Government of Bombay in the primal duty of all Governments, the maintenance of civil law and order. We dissociate ourselves at the outset from the pernicious doctrine of active disobedience or even passive resistance to civil law which has been sedulously promulgated throughout the presidency of late among ignorant people and we bind ourselves to combat these doctrines as far as possible by every means in our power. Finally we pledge ourselves to assist the Government by word and deed in the preservation of order and we make this declaration in response to the address made to us by H. E. Sir George Lloyd in his speech of April 16th last wherein he appealed to all leading citizens to make clear their determination to uphold the cause of law and order and to trample under foot the twin demons of lawlessness and disorder: God Save the King.

The manifesto has been signed by about 1200 people including most prominent citizens of Bombay.

అంశపదము, వే. 30:—(గ్రా. 1-35 నిమిషములకు)

అమెస్సురూర్లనద్ద పూర్వపుకై జరుగు కలసికొనిన తరువాత
పూర్వపు జరుగు క్రానుపిచ్చి వేరింజను నిలిగిరచ్చెను.

సాక్షాత్తుడగు మే 28: — జర్మనుల సమీపమున బోలెడి విప్లు

అతఁడు ముగ్ధులనుగ వాయవ్యరమును జనులనున్న వని పోసి
 స్కాండినేవియను ప్రచారక పునుము వాటి తెర్చునుండి
 తెలియ జేయబడినది. స్వీడన్ లందులో నున్న పాఠశాలవాదులు
 మూలకముగ ఈ గాన వారములు జరుగుచున్నవి. వీరి హంగరీ
 బోల్లి నిన్నునో గూడ గాన వారములను జరిపి అందరును క. నీ
 కార్యనిర్వహణనువది కదంగలయ్యనీ ప్రయత్నించుచున్నా
 రు. రషియకు సోవియటుకును జన్మనీ జడంబడికను బుడయ్య
 వారము కూర్చుంటున్నది. వీరిని చార్ పీడ్మక గారిని
 రాంటుజా ప్రభువు గ్రాటిజీ గారికిం బతిర్పంత మైతిగలదు. జన్మ
 నులు సంతిశక్తి నును సంతకముజేచురు నూచుట కాన్నియ
 టితే, యూగపుండంగును బోల్లి విజయము ప్రచుండముగ
 నెలకొల్పుటకు-తిర్క్కి, బాల్కను, కలపుకొని - ఏర్పాటుకు
 జరుగుచున్నది. రియల్ పోతా మగు కార్యము తెలియు జరుగ
 వని అభయమిచ్చి రషియా జర్మనీ జడంబడికను సమకూర్చు
 టకు పార్శ్వముగాను ప్రయత్నించుచున్నాడు. జర్మనుల
 పాఠశాల, ప్రజాస్వామ్య కృత్రికలన్నిటి నందును పార్శ్వ
 గా గ్రామముగ నున్నాడు.

రెండు మరణములు.

కొలను, కాన 2:—దనిలువారపునకు ప్రేమన
విడువలెత్తె భావద్రవ్యముల శివేనపును బిడ్డయి చనిపోయి
పుడుగునకు గాయములు కలిగెను.

ఎర్ర గారి రాజీనామా.

అడవి, పే 29:— శృంగనామ సంఘాపద్యము. ఈ
తా మిదలొక నా తీవామా నీమనంబున ప్రియముగా
యబరచి.

రంగూను కలెక్ట్ చేసినందుకు కన్స్టేబులు అక్క-వు
 బంటు జవరలకును పి. పి. క్రీష్ణవాణ్ణావునారు నియమిం
 పడిరి.

ఇంటియలు లీపు ఫంక్షను విరాళములు గావలయును. వనరాజప్రతినిధిగారు విజ్ఞప్తి చేయుగా, కుదిర్చుముక్క మధ్య కాఖతు భరద్వాసు మహాగౌరవ నిర్వాహకుమహారుగా 15000 రూపాయలు విరాళము నొసంగిరి. ఈ విరాళము రాజప్రతినిధిగారిచే ముఖ్యోద్యమముగా అంగీకరింపబడినది.

కన్నడ భాషకు మార్పుచేయుట కయ్యారుజేసియుంటు
 ఎమ్. శ్రీనివాసరావుగారికి 500 రూపాయల బహుమానము
 వీరి సహచరులు, పితృరావుగారికి 250 రూపాయల బహు
 మానమును మదరాసు ప్రభుత్వమువారు రొంగుగిరి. ఈ ప్రభు
 త్వము ప్రభుత్వమువారియొక్క ముద్రకాలమునకును ముద్రి
 బడున. కాపీరట్లు వాడుక ప్రభుత్వమువారికి కలదు.

గతివారమున తాతా ఇంద్రుని బ్రాంకియను
ఇంద్రుని సెట్టిగా బ్రాంకి యను పిట్టగా చేయబడు
నదంటి బయలుదేరినది. ఈనదంబులకుఁ బ్రధానము లేదు.

ప్రతియూ 30 వ లేదని బొంబాయి శాసన కడలి వెట్టి
 "వాకిలి" మొయిబడిద మే 30 లేదీ శుక్ర వారము బంద
 పరము శాసన.

తాతా చంద్రప్రీతులు బాధ్యంకయొక్క కలకత్తా బాం
చిక మేనేజరు గా వచ్చు ఎల్. డి. ఎల్. బిశ్వాకరు, బాంబా
యనగరములోని హార్డు అఫీసుకు జవరలు మేనేజరు గా నియ
మింపబడిరి.

బంగళా రాజధానియందు మ్యూనిసిపల్ కలెక్టరుగ
నానున్న జె. సి. కె. పీటరేకు వి. సి. ఎస్. గాజీ తాతాబందు
సన్యాకంపెరి లిమిటెడ్డువారు కేగ్రిటరీ ఉన్యోగము నీయగా
వీ రంగీకరించిరి.

భక్తు శ్రుతికానంసాదవలు సుందరలాలగారి యొక్క
రూ 1500 ల ధరానతుల అలహాబాదు జిల్లా మేజస్ట్రేటు గారు
నకదరచుకొరిరి. తిరుగ్గ మేజస్ట్రేటు గారు 10,000 రూపాయల
ధరానతుకు కొరిరి. నిషేధను విషయములు ఇకనుండు
ప్రచురింప నని సుందరలాలగారు తెల్పుగా మేజస్ట్రేటు గారు
ధరానతుకు 5000 రూపాయలకు తగ్గించిరి. ఈ దరానతు
జూను 15 క తేదీనా ప్రకటనలయ్యును.

తిరువాన్మూరుకాననపథ తిరువేంద్రరము, జ్యోతినిఁ
తిరువాన్మూరులో ఈ రోజునుధ్యాన్యము దినానుగారి అధ్య
క్షత్రకింద కాననపథ జరిగెడిది. తదియ్యదివరే రెన్ద్రోషము
అమెండుమెంటుబిల్లు, లాండు అభివృద్ధియగుచేయుబిల్లు, లో
న్యబిల్లు, నర్సే, వాండరీబిల్లులు మున్నగువి అయియున్నవి.
తేలడిసెవి. క్రీమర్లు రిజిస్ట్రేషను బిల్లు నియమించబడినది. క్రిమి
యూ ప్రొసీజరుకోడు అమెండుమెంటు బిల్లు ఆలోచించబడు
చున్నది. ప్లాంటు పెట్టుబిల్లు జంతువుల వ్యాధినివారించిన బిల్లు
గూడ రుదను అయియున్నది తేలడిసెవి. ఒక గంట యగునపు
టికి సభ ముగించబడినది.

కలకత్తా పోలీసుకోర్టువద్ద ఆనరరీ ఘోషిస్తోంటున్నాడు.
సి. యౌన్ మార్తరు గారికి వరువు నష్టముకలిగించినరు మేయరు
వంశీయుడగు ఎట్రెస్సు గారిమీద యిట్లు తీర్మానము చెప్పిరి
సాక్ష్యము యిట్లున్నది - మేనెల 2-వ తేదీ గాత్రీ కొంతమంది
లిండ్సేన్స్టోంటులోనున్న ఫ్రెంచివారు సాముర్రా 6 గంటలకు
ఏదో హలపాద ముదలిదిరి. అంత ఆశ్చర్యముచేతానున్న
గాత్రుడు తన కిటికీవద్దకువచ్చి సంతోషముతో చప్పటులుకొట్టె
ను. అంతవారు నాతనిని పిలిచి నీవట్లుకొట్టువలసినపుడేదని
ప్పి అతనిని నేరస్థుడుగా నెంచిరి. ఘోషిస్తోంటున్నాడు బానికేన
ను విచారింది వానిని నేరస్థునిగా నెంది 100 రూపాయలు
జూర్యావాదింపిరి.

1917 మొదలు 1918 వరకు ఆస్సామీ బర్మా సరిహద్దులలో జరిగిన కల్లోలమును గురించి బర్మా గవర్నరు మెంటు వారి యొట్టు తెలియపరచుచున్నారు. మృతిచొందినవారిలో ఒకరి అంగ్లేయుడును 38 గురు సిపాయి సోలీసు వారును అయ్యి యుండిరి. హానికలిగినవారిలో 3 గురు బ్రిటిషు ఆఫీసర్లును 3 మృండుగురు సోలీసు ఉద్యోగియులును కలరు. అన్నియు కలిపి 31 వారును ఆందోళనము జరిగినది. కాని వానియొక్క వివరములు బాగుగ తెలియదు. కాని సరిహద్దు ప్రాంతము యందు మాత్రము ఆ సమస్తి యింకను పోలేదు.

రంగూను నదిలోనున్న మేమా స్త్రీయరుండు గడచి
బుధవారమురోజున గొప్ప భర్తనిపుట్టి ప్రమాదము కలిగిన
రెవెన్యూనులు కాపరత్తువేయిలు, గన్నర్ జైకోటను
లకును రె గురు లక్కరులకును గొప్ప ప్రమాదము కలిగినను
అంత వారు చికిత్సాలయమునకు కొంపోబడిరి. అత్రై చెప్పి
యిద్దరికిని; యింక నెద్దరు లక్కరులకును మాటాడ లేనిది
ప్రమాదము కలిగినది. మేజిస్ట్రేటుగారు దాని కాగితము క
గొనలేకపోయిరి. కాని అది నిప్పుతో పనిచేయు ప్రదేశము
లందు జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. అంతయు వానిది కనిపి
యిన్నది. మందు గుండు సామానులకద్దనుంచిన సరకులు
న్న గునపి యావత్తును తీయుటకై కూర్చిలు నిలుచుముగబడిరి.

అష్టాంజనము

చక్కని దబ్బితో నహ నీనా 1-కి 0-8-0

అమృత'ంజనం దీపాః, కి, కలబు-శిట్టిపిడి, మృదానాః.

ఆంధ్రప్రదేశ్

Mr. L. M. Bannerjee Government pleader, has been appointed Asst. Government Advocate, Allahabad.

The Mail Steamer "Nankin" which left Bombay on the 20th ultimo arrived in London on Friday the 30th May.

It is understood that Mr. L. D. L. Buckley at present Manager of the Calcutta Branch, has been appointed General Manager of the Tata Industrial Bank's head office in Bombay.

It is stated that a proposal of amalgamation of the General Bank of India, Ltd., with the Tata Industrial Bank which was talk of the city last week has fallen through.

In accordance with the decision of the Governor-General-in-Council under the Foreigners Ordinance of 1914, all Afghani Subjects in the Presidency are being registered by the police.

It is also understood that Mr. J. C. K. Peterson, I. C. S. (Bengal) who is at present holding the appointment of Controller of Munitions Bengal has been offered and has accepted the appointment of Secretaryship of Tata and Sons Ltd.

The supply of the following foodstuffs is controlled in the North-West Frontier Province for the purpose of securing public safety. Wheat, rice, wheat flour, barley, jawar, barji, maize, gram, pulse, meat, vegetables, milk, sugar, salt and ghee.

At a meeting held under the chairmanship of Mr. Gandhi on Thursday evening at the Morarji Gokuldas Hall Bombay, a new Society styled the Hindi Vast Prasarak Mandal was inaugurated. Mr. C. P. Ramaswamy Iyer spoke on the occasion on the need of Swedish to-day.

Further offers of service for the war with Afghanistan have been received by the Lieutenant Governor from Sardar Abdul Majid Khan, nephew of the late Sardar Arsh Khan, Hon'ble Captain Gopal Singh and several other Mahomedans and Sikhs of the Punjab.

A press "communiqué" says:—A letter has been received by the Bengal Government from the Nawab Bahadur of Murshidabad denouncing the conduct of the Amir of Afghanistan and offering to place his own services and the resources of his own estate at the disposal of the Government.

In response to H. E. the Viceroy's appeal for further contributions to the Imperial Indian Relief Fund the Maharajadhiraja Bahadur of Burdwan has offered a donation of Rs. 15,000 to the Central Branch of the Imperial Indian Relief Fund. The donation has been gratefully accepted.

Information has been received from the Secretary of State that the Royal Commission on Wheat Supplies, has agreed to place at the disposal of the Government of India an additional quantity of 75,000 tons of Australian wheat. Two steamers, carrying about 15,000 tons of wheat, are expected to arrive in India early in July.

The Madras Government have sanctioned payment of honorarium of Rs 500 to M. Srinivas Rao for preparing a Canarese shorthand manual and Rs 250 to Mr. Vittal Rao for assigning the author in the preparation. The book will be printed at the Government Press and copyright vest in the Government.

The Burmese bazaar tenants in the Surat Bazaar, refused to pay the enhanced rents on Tuesday and closed their shops, allowing vendors of perishable articles to continue for the day. All their shops were closed yesterday. The Company demanded four annas daily increase but the women protested when the demand was reduced to two annas, despite which the strike took place.

Mr. Sundarlal, editor of the "Bhavi," whose security of Rs. 1,500 was forfeited by the District Magistrate of Allahabad, has filed a fresh declaration. The Magistrate wanted security for Rs. 10,000. Mr. Sundarlal gave an assurance that no objectionable matter would be allowed in the paper in future, and the Magistrate reduced the amount to Rs. 5,000, to be deposited by the 15th June.

A serious explosion took place on Wednesday on the R. I. M. S. "Maya" lying in the Rangoon river. Lieut. Cowoerthwaite, Gunner Joyce and five lascars were seriously injured and removed to the hospital. The two named and two lascars were so affected that they may never speak again. The Magistrate was not able to take depositions. The cause of the explosion is unknown, but it is suspected as due to an explosion of rockets and fireworks. The entire main deck was enveloped in an acrid smoke. The party were engaged in clearing the store room where rockets were kept.

The Burma Government publish the report submitted to the Government on the operations on the Assam-Burma Frontier in 1917-18. The total casualties were one British Officer and 38 rank and file, Burma Military Police, killed, three British officers and 99 rank and five wounded a lengthy list of mention includes Lt. Col. French Mullen, C I E, D I G, Military Police, who was in general charge of all operations. Three separate risings are dealt with between which it is difficult to find any direct connection link, but they are undoubtedly manifestations of the same spirit of unrest prevailing on this frontier which must be primarily traced to the palenag-
sca of the European war and its consequences in India.

BOMBAY, June 6.

The following manifesto was issued to-day by a number of wellknown citizens of Bombay:—We the undersigned citizens of Bombay viewing with horror and detestation the atrocious deeds of lawlessness recently committed in certain parts of this presidency and elsewhere in India desire to make public expression of our resolve to perform our duty as loyal citizens of the Empire and to stand by and support the Government of Bombay in the primal duty of all Governments, the maintenance of civil law and order. We dissociate ourselves at the outset from the pernicious doctrine of active disobedience or even passive resistance to civil law which has been sedulously promulgated throughout the presidency of late among ignorant people and we bind ourselves to combat these doctrines as far as possible by every means in our power. Finally we pledge ourselves to assist the Government by word and deed in the preservation of order and we make this declaration in response to the address made to us by H. E. Sir George Lloyd in his speech of April 16th last wherein he appealed to all leading citizens to make clear their determination to uphold the cause of law and order and to trample under foot the twin demons of lawlessness and disorder. God Save the King.

The manifesto has been signed by about 1200 people including most prominent citizens of Bombay.

పూర్వపు కాను | పిన్ను వేరింజనుకు వచ్చుట.

అంపురదము, పే. 80:—(ప్రతి 1-25 నిమిషములకు)
అమెన్ పూర్వవద్ద పూర్వపుక బతుకు కలసిపోని తనవార
పూర్వపు బర్తకు కౌన్సులింగు వేరినబడును నీరిగిరచ్చెక.

జగ్గను రుషియను బోలి విష్ణులు.

ప్రతిపక్షము మే 28: — జర్మను రషియను బోల్షివిష్టులకెముగ్గురముగ తాదాపారముగా జనునందున్న వని రషియన్ పార్లామెంటుయన ప్రచారక చతురులు వాటి తెల్పుచుండి తెలియజేయుచుండిరి. స్విజు లందువాని పార్లమెంటులు మూలకముగ తుగానాపారములు జనునందున్నవి. వీరి మాంగరీ బోల్షివిష్టులతో మాడగానాపారములను జరిపి అందరును ఈ సీతార్థనిర్వహణనువలన కదంకలయిన నిష్పయత్నించుచున్నది. రషియను సోవియటుకును జ్యూనికీ ఒడంబడికను తుదకు పారము పొర్చుకొనై బడింది. వీరికి వారీషిష్టులకాంగరీని తాంబళాప్రభుత్వ బ్రాటిజీకారికిల అత్యంత ప్రైయెగలదు. జ్యూదులు సుధివర్తిలను సంతకముజేయననుచులు కాన్సింపుటకు, యూరపుండంకలను బోల్షివిష్టులును ప్రహేల్యంధముగ నెలకొల్పుటకు-రిక్కి, బాల్కను, కలఘుకాని - ఏర్పాటుకు జరుగుచున్నవి. దియతోపితా మగు కాన్స్టను తెవ్వియు జరుగవని అభయమిచ్చి రషియ జర్మనీ ఒడంబడికును సమకూర్చుటకు పొర్చుకును గును ప్రయత్నించుచున్నది. జర్మనుల పాఘిక, ప్రకాశ్యాన్యు క్రితికలన్నిటి నందును పొర్చుగానా పారములకె ముగ్గురు.

రెండు మరణములు.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥
 श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीगुरुदेवाय नमः ॥ श्रीगुरुदेवाय नमः ॥
 श्रीगुरुदेवाय नमः ॥ श्रीगुरुदेवाय नमः ॥ श्रीगुरुदेवाय नमः ॥

ఎర్ర గారి రాజీనామా.

అంశం, మే 20:— వ్యవసాయ సంఘావస్థానం
 తా మింకానీ— అలాంటి వీటిని స్వీకరించే
 యజ్ఞం.

రంగూను కె.ఆర్.సి. ఆఫీసుగనకు పంపిస్తుంటు ఉక్కాపుర
 ట్రెంటు జనరలుగనకు సి. కె. క్రినివానరావుగారు నిమిమింప
 బడిరి.

ఇంజనీరులు లేవు ఫంక్షన్ విరాళములు గావలయును
 పని రాజప్రతినిధి గారు విజ్ఞప్తి చేయగా, ఈ విధియున్న మధ్య
 కాలకు భరద్యాయ మహాగాలా ద్విరాజబహుమతగాను
 15000 రూపాయలు విరాళము నొసంగిరి ఈ విరాళమును
 రాజప్రతినిధి గారిచే మంజూరణముగా జరిగిరింపబడెను.

కన్నడభాషకు పార్శ్వహాసం: కిరూరు జేసిండు: తు
ఎమ్. శ్రీనివాసరావు గారికి 500 రూపాయల బహూమానమును

మానవజాతి మదగాదు ప్రభుత్వమునా రొనుంగి. ఈ పుస్తకము
కము ప్రభుత్వమునా రొనుంగు ముదగాలగుమన నాద్రుప
బదున. కావీరెటు నాకు ప్రభుత్వమునా రొనుంగు.

కరీవారమున తాతా ఇండ్లలోను బ్యాంకింగును,
ఇండియా సెంట్రల్ బ్యాంక్ లను ఒకటిగా చేయుచున్నది
వందలీ బహుళములు. ఈవందలముల ఆదారము లేదు.

మార్చి 30 న తేదీని బొంబాయి రేవున వదిలి వెళ్ళిన
“నాగిను” మొదలుకొని దా మే 30 తేదీ శుక్రవారము బందరు
నగరము చేరినది.

తాతా పండ్లపై ఈ బాక్స్ కయొక్క కలకత్తా (బాం
చిక మేనేజరు గారు) ఎల్. డి. ఎల్. బి. గారు, బాంబా
య్ మనమలాది బాధ్యులతోను జనరల మేనేజరు గారు విశ
యించుడి.

బంకాల్ రాజధానియందు ముఖ్యవిషన్ను కల్పల్లోట
నానన్న జె. సి. కె. పీయరేన బి. సి. ఎస్ నాటి తాతలందు
సన్నుకంపెరి వివిశ్చంద్రాన తక్రిటర్ ఉద్యోగము నేయగా
చీ రంగికరిచిరి.

భవ్య శ్రీతి కావనాదతులు సుందరలాలుగాది మొక్క-
రూ 1500 ల ధరాతల అలహాబాదు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు
వకలరమొకరి. తిరుగ్గళేజిస్ట్రేటు గారు 10,000 రూపాయల
ధరాతలను కొరిరి. విషేధమను విషయములు ఇకమందు
ప్రయోగం నవి సుందరలాలుగాదు తెల్లగా కేజిస్ట్రేటు గారు
ధరాతలను 5000 రూపాయలకు తగ్గించిరి. ఈ దరాతలను
జూను 15 కు లేదోను పుకటలయను.

తిరువాన్కూరుకావనపద తిరువేంకటేశుడు, జ్ఞానకరి:-
 తిరువాన్కూరులో ఈ లోకపు ధ్యాన్యుడు దినానుగారి అభ్యు-
 త్తరక్రింద కావనపద జరిగింది. తిరువ్యాసవారి శిష్యుడును
 అమెండుమొంటుబిల్లు, లాండు అభిప్రద్యకలుగచేయుబిల్లు, లో-
 క్కుబిల్లు, శుర్యే వాండరిబిల్లులు నున్నగునవి అయియున్నవి.
 తేలిడినవి. స్త్రీయర్లు విజేస్త్రీయరు బిల్లు నియమింపబడినది. క్రిమి-
 కలు పోనిజరుకోడు అమెండుమొంటు బిల్లు ఆలోచించబడు-
 చున్నది, ప్లాంటుపెట్టుబిల్లు జంతువుల వ్యాధినిగురించిన బిల్లు
 గూడ నుదకు అయియున్నది తేలిడినది. ఒక గంట యగునప్ప-
 టికి సభ ముగింపబడినది.

కలకత్తా సోలీసుకోర్టునకు ఆనంద్ మేజిస్ట్రేటుగారు
సి. యెస్ మాధవ గారికి తన తన వస్తుముకలిగించిన రుమాయిను
తంకిముడగు ఎత్తున్న గామీద యిటు తీర్మానము చెప్పిరి.
సాక్ష్యము యిట్లున్నది - మేనెల 2-వ తేదీ గాత్రీ కొంతమంది
లిండ్సేస్ట్రేటుజోనున్న ఫ్రెంచివారు సానుక్రమ 6 గంటలకు
ఏదోవాటపాడ ముడలిదిరి. అంత ఆక్రమింపిలోనున్న
వాతను తన కిటికీవద్దకువచ్చి సంతోషముతో చప్పటులుకొట్టె
ను. అంతవారు వాతనిని పిలిచి నీనట్లుకొట్టవలసినదనితనని చె
ప్పి అనిని నేరస్థుడుగా నెంచిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు వానికేసు
నుచివారింది వానిని నేరస్థునిగా నెంది 100 రూపాయలు
జూర్యువా విధించిరి.

1917 మొదలు 1918 వరకు అన్నాను బర్మా సరిహద్దులలో జరిగిన కల్లొలనునుగురించి బర్మాగవన్న మొట్టువారు రాంట్లు తెలియజేసినారు. మృతినొందినవారిలో ఒక అంగ్లేయుడును రెండు గురు సిహాయి పోలీసువారును అయి యుండిరి. హతకలిగినవారిలో రెండుగురు బ్రిటిషు ఆఫీసర్లును రెండుగురు పోలీసు ఉద్యోగియులును కలరు. అన్నియు కలిపి రెండుగురు అందోళనము జరిగినది. కాని వానియొక్క వివరములు బాగుగ తెలియదు. కాని సరిహద్దు ప్రాంతముల యందు మాత్రము ఆపమృతి యింకను పోలేదు.

రంగూను నదిలోనున్న మేమా స్త్రీమరుసందు గడచిన బుధవారమునాన గొప్ప భయభ్రష్టి ప్రమాదము కలిగినది. తెనెటిసెంటు కావరెత్తువేయిలు, గన్నుర్ జైకోటనువార లకును రి గురు లక్కూరులకును గొప్ప ప్రమాదము కలిగినది. అంత వారు చికిత్సాలయమునకు కొంపొదివరి. అట్లే చెప్పిన యిద్దరికిని; యింక నెద్దరు లక్కూరులకు మాటగాన కేరింత ప్రమాదము కలిగినది. మీటిస్త్రీలుగాను దాని కారణము కను గొనలేకపోయిరి. కాని అది నిత్యుతో పనిచేయు ప్రదేశము లందు జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. అంతయు నానిది కమ్మి యున్నది. మందు గుండు సామానులకద్దనుంచిన పరకులు మున్నగువి యావకులు తీయటకై కూర్చియు నియునున్నది.

అష్టాంజనము

చక్కని డబ్బితో సహా నీనా 1-8 0-8-0

అమృతంజనం డి.కా., పి. తరణిశెట్టిపేటి, మద్రాసు.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

1. గం. పే. (2) తుదివార్తలు, (3) కం. నం. (4) పే. నం., యిక. కర్మ:— మిత్రులను ప్రకటించుట. సంపాదకుడు.

I

రాజప్రాలు బోధన ప్రామాణ్యము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, ఈ ప్రామాణ్యము ఈ సంవత్సరము జూన్ 16-న తేదీనండి రి ఫారముగా పట్టబడుచున్నది. 4, 5 ఫారములను చదువు మీద బాధ్యతను నగము ఫీజుకు రి తేదీ బోధన ఫీజులను ఇచ్చుటను విన్నవించి, అధ్యక్షుడు చందాధనమును నింకను హెచ్చుక ఫీజుకలరీ లివ్వబడును, మంచి వంటలూటెందును, కొంచెపు అద్దెను ఇందును, నిర్మల మగు నీటివసతులను కలవు. సుప్రసిద్ధులను పర్యటించు యువాధ్యాయులను కలరు. కావున ఈ ప్రామాణ్యము చేరుటకు విద్యార్థులను బంప హెచ్చరించుచున్నాము.

హెచ్చరిక కృష్ణమూర్తి.

II

కుటుంబము కనబడకుండుట.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు.

అయ్యో, 9 సంవత్సరము యిందుగల జేవాదుల నిశ్చయము అనేపేరుగల మాపిల్లవాడు అయిదారు దినములనుండి యొక్కడికి వెళ్లినోగాని మామకనడలేదు. నలుపురంగు, పిల్ల వైది కాలుపుచున్నది. గనుక యెకరై నను ఆగురుతులను బట్టి బోధించుకొనడ నున్నది తెలియజేసినయెడల వారలకు మిక్కిలి కృతజ్ఞుడనగుచున్నాను. విశాఖపట్టణము నల్లవారి పేధిలో జేవాదుల గురాచార్యులు అనువాపేరును వైదింక ములను తెలియపొయించ గోరుచున్నాను.

విశాఖపట్టణము 2-6-19

దేవాగుల గురాచార్యులు.

అను జేమారి రామమూర్తి గారు "ప్రస్తుత హిందూజాత రాజ కీయవర్ధితులు" అను వ్యాసమును గుట్టముగా చదివెరి. ఆయన చదివెరినది సభ సలంకరించిరి. వార్షిక బోధనము జయప్రదముగ ముగిసెను.

యేలేకృతపు శ్రీరామకృష్ణయ్య.

V

దేవాంగమునాజననభ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

2-6-19 తేదీన వెలువడిన మిత్రులకుండు శ్రీమతి దొంకింకెట్టి వాగ్దేవరావుగారు ఈ నెలముఖ్యంగా గాని జూలై ప్రథమవారములోగాని జేవాంగమునాజనన గూగు ననియు, జేవాంగపులగు పోదరు లెల్లరు ప్రతినిధులను బంపియు భవనసహాయ మున్నయు సభను విజయముగాంచునట్లు వర్ణనలు చేసి గోరియున్నారు. కులాభ్యుదయమునకు ఈ యుద్యమము ఈ క్రమే మొత్తమును. ఈసభ ఎచ్చట గూడినను సభా వ్యయములకై నేను ఇరువదియైదు రూప్యములను పంపనున్నాను. గంకాం గోదావరి, కృష్ణ నెల్లూరు వెంగలపట్టు ఆనంక పురం కడప బళ్లారి మదరాసు జిల్లాలలో నుండు జేవాంగ ప్రముఖులను ఇకర ప్రముఖులను కోదండక సభాసభ్యులు ముగ జరుగడు. సభ యేకీకరమున జరుగుననియు, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్ష సభాధ్యక్ష నిర్ణయములను ఆతిథిగ్రహణలో ఆంధ్రప్రదేశ్ సామూలమున వెలుపును రని నిరీక్షించుచున్నాను.

దేవాంగకుల సేవకుడు.

VI

దేవాలయముల యావశ్యకత

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు:

అయ్యో, మన జేకమందును, ఒక రమణీయ వికాల ప్రజేకమన, మతాలయగోపురముల నిర్మించి, అందు పరమ భక్తులగు రామదాసాది భక్త సమేత క్రీకలీరువాగుల యిర్పావతార విగ్రహముల బ్రతిష్ఠించి యచ్చట నిత్యారాధన, భజన పూజావిధానములను, సాధుమహాత్ములకు సదాశర్మ మొదలగునవి యేర్పరచుటగాను మిక్కిలి యుత్తమపురుష భక్త్యంబున నిష్కర్మకై యిర్పావతారమును నిర్మించి, వామర వాక్ జి కవిగాను జేవింబుల పాటుకడుచున్నాను. భక్తి, శ్రీల కాకరంబులగు మార్గములు కుభవారాచలంభ కో నోక విజ్ఞానన కలెకను ప్రకటించియున్నాను. ముముక్షుకు జేయుక నోనంగదలచిన భక్తవరేణ్యురీవారి చందాలను వైవారపేరును గుంటూరునకు తులు. ఇదివరకే తెల్లమున్నది; ఇంక నేమి యింక సనభావముతో కాదక సహాయకత్తుల యిట్టి గుడి నిర్మింప ప్రార్థించుచున్నాడను. పట. వసువు లేటి రామస్వామి.

VII

నము నెం I రు. [జూన్-జూలై 1919.]

- కాలమానము దక్షిణభారతీయలో కొద్దివోట్లను లో అనుమలముగా నుండగలదు. ప్రస్తుత యందువారములును, మేముములను జేక దీకి వర్షముల నియ్య బలమును కలిగియుండలేదు. 2. మే నెలలలో గన్నదిన లక్షణములు వర్షకాలము నుమలముగా నుండలేదు. 3. ఈ క్రైస్తవరాగ్గర్లకు ప్రస్తుతము కాలముకే అనుమ 4 గా లేదు. క్రమముగా నుండవచ్చును. 4. బంగాళోభాగము మీదను మంచి గాలివానలు బయలుదేరి జేకములోకి వ్యాపించి మామనలు బహుస్వప్నము గానున్నది. 5. ఆరాచియో సమాద్రపు వర్ష వాయువును పడమటి తీరముమీదుగా జేకములోకి వ్యాపించుటకు బలహీనుగా నున్నది. వీటి వల్లము ఖాదేవ్పట్టిగా వర్షములు సంభవించు చుండును. 6. ఈ సమాద్రములోని గాలివానలు ప్రస్తుత కాలములో (జూన్ నెలలో) విశేష బలమును కలిగియుండవు. 7. ఈ క్రైస్తవరాగ్గర్లలోకి వర్షములు సరిగా వ్యాపించు మామనలు లేవు. హిందూ మహాసముద్రముమీదనుండు వర్ష వాయువుల బలము 8 దీగ్రి: క్రిందికి సరిగియున్నది. 8. బంగాళోవర్షములు ప్రాప్తముగాను, కొద్దిప్రజేక ములకే వ్యాపించునదిగాను యుండగలవు. విశాఖరాజా కాలేజీ యం. సుబ్బయ్య, టీచరు.

బ్రాహ్మణేతరులు - వివాహములు. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు: అయ్యో, బ్రాహ్మణేతరబ్రాహ్మణము, అనంకుములలోని వారికి ఆర్యగౌరవమును గలిగించినది. బ్రాహ్మణసోదరులతో పాటులొనుకూడ సమానముగా నుండవలెనను కోరికయెల్లెడల కన్పట్టుచున్నది. కాని బ్రాహ్మణేతరకుటుంబములలో కుభా కుభా కార్యములు జరుగుచోట బ్రాహ్మణసహాయము లేకుండ జరుగుట కష్టమని ఇంతవరకు అనుకొనుచుండిమి. చాలసరస్వతి స్వామిలవారి దయచేతను వారిపట్టుదలచేతను కుభాకార్యములు జరుగుటకు బ్రాహ్మణేతర పోహీతులను సంపాదించుట సాధ్యమయినది. భీమవరము దీపుర్యటికల్లెరుగారయినను. రా. శ్రీ, కలారి వేంకటగోపాలరావు గారయిన గాన ఈ నెల 21వ తారీఖున వుండి గ్రామముందు కనుకొమార్త వివాహమును జరిపిరి. రాజారామారాయణి గారు డి. బి. రఘుపతి, వెంకటరత్నంబామముగార్లు మున్నగువారు విచ్చేసిరి. సంఘాభివృద్ధి గోరు బ్రాహ్మణేతరవామములు ఈ వివాహములో జరిగించిన ముచ్చును అవలంబించి ఇంతటినుండి జరుగు వివాహములన్నియు బ్రాహ్మణేతరులచేతనే చేయించుచు బ్రాహ్మణుల సహాయము అక్కరలేకుండ జరిగించు కోగలరని లోకమునకు తెలిపెదరుగాక! గా. పి. వెం. సత్యనారాయణ.

నెల్లూరుమండల గ్రామోద్యోగియులసభ. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు: అయ్యో, 26-5-1919 తారీఖున నెల్లూరు పట్టణమున గ్రామోద్యోగియుల మండలసభను జరుపుటకై నెల్లూరు గ్రామమునసభ ఆనంకేమరెడ్డిగారి ఆధిపత్యమున ఆహ్వాన సంఘ చేర్పడి యీ దిగువతీర్మానములు చేయబడినవి. ఈసభకు శ్రీమత అయ్యగారితిరువకోణాగాను యున్న గువారుకన్పిరి. చిత్తు తీర్మానముల వివరం. (1) ఆమందర్ల కృష్ణారావు పంతులుగారు ఈ మండల సభకు ఆగ్రాస నాధిపతిగా నుండుట కంగీకరించినందున వీరినే ప్రెసిడెంటుగా యేర్పర్చుకొనబడును. (2) విలేజి అఫీసర్లు ప్రస్తుతం జమాబందీ కలెక్షుల కొందరనులలో నుండున్నారు గనుక అందఱకు పోకర్తముగా నుండుటకొరకు కాకునెల మూడోవారమున నెల్లూరు పురమండలమున నీసభ జరుగుటకున్ను. (3) నెల్లూరు గ్రామమునసభ ఆనంకేమరెడ్డిగారిని ఈ మండలసభకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగా నుండుటకున్ను తీర్మానించడ మయినది. మంజూరి సుబ్బయ్య, జిల్లాసంఘపు సెక్రటరీ.

నర్సాపురం రేవుపట్టణము. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంపాదకుడు: పూర్వకాలముందు నర్సాపురం రేవుపట్టణముగా నుండి ఉన్నతవది నుభవించియుండెను. కాని మహారు 50 సంవత్సరములక్రితము ఇక్కడ రేవుతీసి చేయబడుట క్రమేపి ఈపట్టణము తీసివెను. ఇక్కను తిగి కొన్ని కారణములచేత విశాఖ పట్టణము కాకినాడ గాక మరియొక రేవు స్థాపించుటకు ఆరసరము కాన్పించుచున్నది. ఓడలు దగ్గర రెండుముఖపర్వతాం గులలోపున చేరుటకును, వర్షకమునకు కారలము సదుపాయముల ఏర్పరుటకును తగిన రేవు నర్సాపురమునకు చేరి యున్న మైవరానిలంక అయివున్నది. మహారు దరినుండి నాలుగు పర్వతాంగులమార్గములో చాలలోతుగా నమూరగిరము అక్కడ నున్నదని అచ్చటి మరకాళ్లు చెప్పెను. రేవు పట్టణముగా చేసినయెడల వాడలు నులభముగా దరికి చేరుటకు మంచివీడ్లు కలవు. అయితాపురం రాజోలు నర్సాపురం మొదలగు తాలూకాల కొప్పరి, ధాన్యము, నారలు, రెయింకప్ప, లిమ్మం, చర్మములున్న యెగురుతి అగుటకున్ను మిది ఈ తాలూకాలనుండి వారం వారం రెండుగో మొదలగు వర్షకపట్టణములకు రాబోవు సామెనెల్ల సునాయాసముగా ఓడలలో నెట్టుటకు దిగుటకున్న చాల సదుపాయము కలుగును. ఈ సంగతులన్ని బాగా ఆలోచనచేసి జరు లండలు ఒక మహాజనుల గర్హ మొలువారికి నర్సాపురం నెత్తరేవు చేయింపువలె కోరుచు సంపురము ప్రముఖ మిటింగు చేయవలెను. అందఱకు నీలు ఆయితే తెలియవచ్చు అవ్వను మిటింగు ఏర్పరచెదము. నర్సాపురం. అన్వంకి సుబ్బారావు.

చిత్రప్రతి

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక పరివర్తన:

అయ్యో, మా జిల్లాలోని పంటకాటవలన్నియు రెండు రెండు రూపాయల వరకు పెరిగినవి. (1) సర్కారు పంట కాటవలు. (2) జమీదారు పంట కాటవలు. ఈ జమీదారు పంట కాటవలలో కొక విశేషము గలదు. అదియేమిట? నీరిచ్చేడి తూములు సర్కారుకు చెందియున్నవి. కాటవలు జమీదారు పంటలలో నవి. కాటవలమీద యద్యోగస్థులు సర్కారుకు చెందిన వారు. పంటచేయ నీరు సన్నచేయవలసిన విధి జమీందార్లది. అట్టివి జమీందారి యద్యోగస్థులమే కానినారు. సర్కారువారి యద్యోగస్థులకు నీరు సన్నచేయవలసిన విధి జమీందార్లది. పంటచేయట మొదల కాదండ్రు. జమీందార్లకు దరఖాస్తుల చేసిన నవి మద్యయు ద్యోగియుల చేతులలోనే దాగియుండును. కాని నీస్తులను కనులు చేసికొను విషయములో తమ యంతరికారుల తొందరు. ఇటీవలి వార్తలకల్ల ప్రభుత్వము వారు కొన్ని యిరిగేమక పంచాయితీబోర్డుల యేర్పరచుటకు కొన్ని నికదానిది కాననభిలో నుపపాదించిరి. రయితు సౌకర్యమునకై ప్రభుత్వమువారే చట్టముల నేర్పరచినను యిది గట్టిమెంటు గ్రామములకే యనునర్థము చున్నది కాని జమీదారులకు లాభించుట లేదు. ఇందుకు గ్రామకంఠాభివృద్ధియే సర్కారులను. ఇటులనే వదలు పంచాయితీలను గాననకునుండును నావించునేమో యని నొకటికొక వాదము చున్నది. కాన తేలికపాట్రాదుల నుపసరించి ప్రజలను, జమీందార్లను మెలగుదినంబు లానన్నమైనవి. కాలమును పడనాదిన ఆధోగతి పాలగుడుము. జమీందార్లకు మంచి తెలిపే గలిగిన యెడల తమ రయితుల విద్యాభివృద్ధికిన్ని ఆశోగ్యాభివృద్ధికిన్ని, ఇంక నెన్నియో సౌకర్యముల నొసరించుటకు తగు చర్యలుగలదు.

కాన జీవనోపాధికి ముఖ్యమైన పంటకాటవలను సరి తేసి నీటిపంపకమునకై తగు యేర్పాటులు చేసికొను సమయ మున్నమైనది కాన రయితులను జమీందారి ప్రభుత్వమున కార్యావరణకై గడంపెదరు గాక.

కృష్ణా జమీందారులు

రాజమహేంద్రవారిజ్యోత్సవమున కొక విజ్ఞాపన. పట్టు, కాగితము-పరిశ్రమలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక పరివర్తన:

అయ్యో, జీవాభ్యుదయమునకు పరిశ్రమలే ముఖ్యకారకములు. వేరే మెంత ఫలవంతమైనను పరిశ్రమ లేమిచే యభివృద్ధి చెందనేరదు. భూసారముచే నల్లమైనను పరిశ్రమకల్పనే కదా ఇండ్లందు జపాను నున్నది ప్రాప్తియును లక్ష్యకటాక్షముచే నిండియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూస్థానము మాడ పరిశ్రమకల్పనే నల్లమన్నది. బంగారము జనవారయంత్రములతోడను బొంబయ ప్రత్తియంత్రములతోడను యభివృద్ధి పొందుచున్నది. మన ఆంధ్రరాష్ట్ర మింకను నిద్రావస్థలోనే యున్నది.

కట్టు ఒకవిధమైన పురుగువట్టు నుద్భవిల్లుచున్నది. ఈ పురుగు మట్టియొకటలను ఆమడపొతులను తిని బ్రతుకును. కనక దీపి పెండుట నులభిసాధ్యము. పూర్వమునుండియు పట్టి అస్సానునందలి అడవులలోను వంగ నీహరులలోను పెరుగుచుండెడిది. ఇప్పుడు మైసూరు సర్కారువారి ప్రోత్సాహముచే తద్రాష్ట్రముందు పెంచుచున్నారు. పెండుకూరు జిల్లాలో చింతామణిగోరి చిన్నానతాలాకాట కుర్తపర నీమలయ్య యారేమ (పట్టు) పెంచుటలో నేర్పగించి నుప్రసిద్ధపట్టును తయారుచేయుచున్నది. రాజమహేంద్రమున నెప్పుడు 12, 4 పట్టుపరిశ్రమకాల అన్నది. కాని పట్టు వాగ మితచోట్లనుండి రావలెను. కనక తన్నగరవజిజ్యోందము నిద్రావలం వెంకటాపురం తాలూకాలలో యీ పట్టు పురుగు వెంకట ప్రోత్సాహముచేసిన వృద్ధి కాగలదు. మైసూరు సర్కారువారు పెండుకూరులో ఒక 'పట్టు కళాపాఠశాల' స్థాపించియున్నారు. అక్కడ మనవిద్యార్థులను శిక్షింపించుచున్నాను. వేరేమలన్నియు 'పరిశ్రమ' 'పరిశ్రమ' యని ఘోషించుచుండ మనము వెనుకపడియుండుట కగదు. కావున ఒకటిజబ్బందము! రాజమహేంద్రమున పట్టుపరిశ్రమకాలలు వృద్ధిచేసి 'కేమపెంకం ప్రోత్సాహము' యీ పురమునకు 'నితాంబనగర' మను బిరుదుతో నాతీర్చింపజేయుదురు గాక!

కాకితము కడునీచులై పట్టియు సర్వత్ర లభ్యంబైనట్టి యీ పదార్థములచేత తయారుచేయబడును, (గుడ్డపేలికలు,

చివరిన ప్రాతగోనిసంచులు, రాబీగడ్డి, వెదురు, కర్ర మొదలగునవి). హిందూస్థానమున 9 కాకితపు యంత్రకాలలు కలవు. పునహాసమితమున వాడప్పారు ప్రేమనుదగ్గర రేపేపరు మిల్లు కలదు. దీని మూలభవము 9వ లక్షలు. దీనికి వెదురు గాని రేబీగడ్డికాని ఆధారములేదు. నాలుగు బాయిలకు కలవు. ఖాండేష్ జిల్లా భుస్సావల్ పట్టుమున నొకయంత్రకాల కలదు. మూలభవము 5 లక్షలు. 2 బాయిలకు కలవు. ఇది రేబీగడ్డి మూలమున చాలవరకు పనిచేయుచున్నది. లక్నోలో రేబీగడ్డి వెదురువలన తయారుచేయు ఒక యంత్రకాల కలదు. ఇంకను బొంబాయిలో 2 ను బంగారములో 4 గును కలవు. రేబీగడ్డి మనపు తాలూకా (భద్రాచలం) లో పెరుగగలదు. వెదురు అమెరికాదేశము.

అందుచే గోగావీ కృష్ణాజిల్లాల వాణిజ్యకోటి ఒక యంత్రకాలను రాజమహేంద్రవరపురంబున క్రతిష్ఠించి ఆంధ్ర మూతకు 'పరిశ్రమ' యను కిరీట ముంకరించెద రని నమ్ముచున్నాను.

రాష్ట్ర. సునర్ల శ్రీరామస్వామింహం. 1 జూన్ 1919.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక పరివర్తన

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక పరివర్తన:

అయ్యో! ఆంధ్రప్రదేశ్ లో (నివృత్తిక 21-5-1919) నాంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక పరివర్తన సూక్ష్మ యోగయాంధ్రుగారు గాన వాగిన విషయమునకు నేనిందు వాగియున్నట్లు తరముదయ తోచుకొంటున్న నమస్కరించుచున్నాడను. ఆంధ్రుడుగారికి బరివత్సావర్యులకు లీయవలసిన క్రతుత్తరము కొంతయు నేని యవలసినది కొంతయుగలదు. ఈరెండికిని నేనే యొక్కరికి గమభావము చెప్పుచున్నాడను. తరువత్తర చేసినవని యేమో కనగని యెదుర్కొనుటకై యందలను నెల్లారు రందని లోకమున గోరుచున్న యాంధ్రుగారు యద్యుమహావంకల సంతోషము. ఇంతటి క్రతుత్తరము బహిరంగముగా నెదుర్కొన వచ్చినవారలేరు. అట్లునక బరివత్తర కంటె నెక్కుడు స్థితిలో నుండియుండును. ఇప్పుడాయోధుడుగాలైన నీపని చేయవలసి నాకు దోచును. పీరికను వెలచాటున నుండియే మాటలాడుచున్నాడు. ఎదుర్కొనుటకై పాఠము నుకరబడలేదు. ప్రత్యక్షముగానో పరోక్షముగానో వాగుచేయుచు దైవము కలిగియున్న వీరువంద్యులు. మా బలో నొకటియుం బరివత్తరచేసినట్లు నేదని భవమునుబట్టి కాలమునుబట్టి యుద్దేశములు నెలకొనకలలో వ్యాసములతో, మాటలతో నెలకొలుకుట వున్నను శ్రీవిశాఖపురము రాజాగారు పూనికొని! పని. కాకితి బయనమై వీధి గుమ్మరవడదనే యిం యున్నదని యడుగునట్లు వీరును బయపురును నిఘంటవదని యడుగుచున్నారు. ఈ సువత్సరమున, ఆ సిద్ధముచేసిన లెక్కనుబట్టి 12,917 లా సభ్యుల వారులు మొదలగువా రీయవలసిన ట్లగవడుచున్నది గాని తరువత్తరకుం బోవకులలో యావత్తరసభ్యులొగను. కావున నిపుడైన సభ్యత్వము సంగీకరించి య సామ్యురాలిట్టి తమరుస్వంతముగ భవమాయనక రాబట్టిన దానినండియే, యేవ్యాకరణమో, భాషా నిరూపించు నేలతుణకాశ్రుమో, వ్రాసియో వ్రాం నిఘంటువునకులత నేండ్లును బూండ్లునుబట్టి పత యొక నెలలలోబూర్తిచేయించి పరివత్తరదేశమున నెలవేర్చి ల కారము చేయగోరుచున్నాడను. పరివత్తరలో కానన ప్రకటింపలేదయినకొంద జనుచున్నారు. ఎప్పుడోచచ్చినక గొడవ యావత్తరలోనే? ఏ రాజేరాజ్యమేసిన నేమి లో కోపకారకవిషయములు వ్రాయదని కొంద జుండురు. అవిష యము లెట్టి? జ్యోతిషగ్రంథములు దవర్చయను నిండుండనే మని యొక రండురు. అం దభిరుచిగలవారు తాము పత్రికకు దగిన స్థేల వ్రాసివంకరాదు. వ్రాసినదెల్ల నమ్మవేయలేదని వెంట. నింద. అట్లులే యాంధ్రుడుగారు పరివత్తరలోని పుస్తకముల నొకరి కీయరని తలచుచున్నారు. ఏడ్లకొలది చుట్టు కొని తిరిగినను వీరియొద్ద గ్రంథములు కన్నులలో జూచుటకై నను భగీరథప్రయత్నము చేయగల సమర్థులయినను సభ్యులగు దురో లేదో చెప్పవలసిన వ్రాసివారు. ఓరియంటల్ లైబ్రరీలోకలత నొక్కరికి నీయరని చెప్పుచున్నారు. ఎవ్వరడిగి వారు? ఎప్పుడు? ఏపుస్తకము? ఈయనని చెప్పిన వెదరు? ఆంధ్రుడుగారిచేత తెలిసినయెడల దీనియాభావ్య మిప్పుడే ప్రకటించియుండును. ఈయను బ్రహ్మకీ, పంచాంగుల ఆది

నారాయణకాశ్రీగారుమాత్ర మవ్యవధిగావచ్చి యేనో వచన కావ్యములు మొదలైనవి చూచుకొందుమని యడిగిరి. సావ కాశముగా జూచుకొనవచ్చును. మీరింకొకసారి రమ్మంటిని. వీరికంటె నెవ్వరు నన్నుడుగలేదు. ఈయనని చెప్పలేదు. క్రద్ధ గా గారలినవారు రావుసాహెబు గిడుగు నేంకర్కా మూర్తి పంతులు బి. ఏ గారివలె సావకాశముగా నొకరిద్దఱు దోడు వెచ్చికొనినవి నాలుగైదుదినములండి చూచికొనవల యును. లోకముకొలకు స్థాపించిన పుస్తకభాండాగారము లోని పుస్తకములను జూపకుండుటకు నాకేమి? ఆంధ్రుడు గారు మనములో నొకటిపెట్టుకొని కోటలోని సంగతు లన్ని యు నెంచుచున్నాడు. వీరిపేరు నెల్లారులో నెదుర్కొన వచ్చినపుడు తెలియదా? ఆంధ్రుడుగా రిట్టి వీరసవర్చతో నెల్లూరులో జరగు రెండుదినములసభలోను సభ్యులకు జీకాకు గలిగింపకుండురు గాక!

కొత్తపల్లి సూర్యరావు.

ఆంధ్ర-పపత్తు, మే నేజరు.

ఫుల్ఫుల్ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్డు రూ. 8-8-0. స్వాక్ రూ. 7, వాటర్ రూ. 7-8-0, వాటర్ మెక (సేప్టిక నెఫ్థిల్లింగ్) రూ. 10-8-0, నెల్ఫాక్ 210 రూ. 4 అల్ఫాన్డ్రా రూ. 2-1-20 1514) గిరిబదర్సు, ప్రేమనర్స తిరుగల్లికేజి, మద్రాసు.

విజ్ఞానచంద్రికా పరివత్తరము - 1919.

400 రూపాయలు బహుమతులకావలసిన పండితెట్టబడును. వివరములకొరకు క్రింది చిరునామాకు వాగి నుడు. డాక్టరు ఆచంట - లక్ష్మీపురిగారి, బి. ఏ., ఎం. బి. సి. ఎం., మాంటుకోడ్, మద్రాసు. (1609)

తామర తైలము

దబ్బీ 1-కి అ. 6. 12-కి రూ. 8-8. 10-కి రూ. 25. తామర, తీట, గజ్జికి, మంచిమందు తామర ఒక వికారముగలగుల కలన చర్మమువలన గాని, పెండుకలలో గాని బుట్టినప్పుడ రెండు మూడు

Obtainable from Spencers, Madras and Branches.

భాగ్యవంతు లేవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవాన్ములేము	అన్యుతానులకే తెలము	జంబీర రసాయనం	వంచానన లేపము
6 ఔషధము 3-4-0	6 ఔషధము ౫౦ సీసా 1-0-0	ఉష్ణాదుల బోగోష్టుము	తామర నణము
8 ఔషధము 1-12-0	8 ఔషధము ౫౦ సీసా 0-8-0	సీసా రు. 0-10-0	డబ్బీ రు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

వ్యాకింగు-పోష్టేజిఖమ్ములు ప్రత్యేకము. వ్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము

తంలి విలాసము. } మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము.
 పండిట్, మదరాసు. } 55, ఆచారపుకొవ్వీ, మదరాసు.

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపురితయే జ్వరమును హరించుట కిది సాటిలేనిమందు. నులేయా (విషవా) (యుజ్యములకును, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరములకును యెత్తినది. కొన్నిసార్లు పుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని నిర్భయముగ జ్వరముండు సమయమందును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యెలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను జాత్రిగా నిలిచిపోవును.

ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన ఆశేఖలలో నొకరి యొక్క ఉత్తరము:-

వకీలు (అటార్నీ-ఆట్-లా) హెరాల్డ్ పాండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:- మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వరములను కుదుర్చుటయందు అమోఘమైన ఔషధమని మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపినదను. వర్షాకాల మారంభమందు సార్వేట్రిలో నుండు నాగ్రామములలో హులీలకు అంబుజ్వరము వ్యాపించి పీడించుచుండగా, హెన్రీ వారియొక్క 'జ్వరహరి'నిగొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే వీరందఱు స్వస్థులై చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము

ప్రతి ఔషధపాత్రలోను వర్తకుల కద్దను దొంగితును సీసాఒకటికి రు. ౮.8, రు. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం వరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగాయీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హార్వీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,

బ్లక్, బౌడెన్ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమెనకార్ వీధి, మదరాసు.

(1122) Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

100 మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహర్ (రిజిస్టరు) కాబడినది కాబడినది

ఇప్పుటికాలపురుచి నమోదునది. సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది. ఆటో హాజగాని, సారాయము గాని, చేర్చబడకయే నిర్ణయించిన కేటల పుచ్చునాము. నీ కుటలపై కొన్ని బింకపులు చిహ్నకరించినవి, మనోహరమగు సువాసన నిష్పలకరించును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములలో వుండును.

(చిన్న సీసా ఆర (డాం)	సీసా 1-3 రు 0-3-0
మధ్యరకం సైజు 1 డ్రాం	" " 0-12-0
పకాక సైజు 2 " "	" " 1-4-0
పెద్ద సైజు 4 " "	" " 2-0-0

వి. సి. ఖమ్మం బుడ్డి 1-3 0-6-0, రి బుడ్డకు 0-14-0 ప్రత్యేకము వల్లెల, పట్టుకలులందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాత్రులతోను వర్తకులు. దీనికి ఆశేఖముగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగోవును సీసాపై ను, కాన్పుపైనను ఆటో డిల్ బహర్ యి మేము పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో డిల్ బహర్ యొక్క సులభములను పరిశీలించుచుగోరువారి దిగుకవారికి వ్రాసినవి ఆహాకమర్తు గల సువాసనకాన్పు ఉచితముగ వంపుదురు.

హామోషంట్లు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జామ్నామసీను వీధి, బొంబాయి. మదరాసు యేజెంట్లు:- మనోహరపురం ప్రొమాథ్, చై నాబార్ కోడ్, మదరాసు.

గోదావరిజిల్లా కో ఆవరేటివు బ్యాంకింగు యూనియన్, లి మి టె డ్.

కా కి నా డ.

1917 సం॥రం అక్టోబరులో స్థాపితము.

(1912 సం॥రం నెం2 అక్టో. ప్రకారం రిజిస్టరు కాబడినది.)

మూలధనము రు 1,00,000. మేరు ఒక్కటికి రు 50 చొ॥ రు 2000 మేర్లు క్రింద విభజింపబడెను. పూర్వగా ప్రతిపబడిన మేళునము రు 25,500. ముఖ్యముగా 1904 సం॥ం నెం 10 రు అక్టో. ప్రకారముగా గాని, 1912 సం॥రం నెం 2 రు అక్టో. ప్రకారముగా గాని రిజిస్టరు కాబడిన కో ఆవరేటివు సంఘములకే అసీస్టులు రిజిస్ట్రార్ వారి శిఫార్సుమీద బడుపు యివ్వబడును.

ప్రతిసామున ౫ వర్ష మెంటువారికే రెక్కలు ఆడిట్లు చేయబడి ఫోర్టు నెంటువారికి గెజిట్టులో ప్రచురింపబడును.

ఫీక్స్డు డిపోజిట్లు:- 6, 12, 24 మాసములకు ప్రతుముగా సాము నూటికి రు 5, 6, 6 1/2 చొ॥వన కడ్డి యివ్వబడును. అట్టి కడ్డి ప్రతి ఆముసాములకు యివ్వబడును.

ప్రతికరగతి గవర్న మెంటు ఉద్యోగి యులు స్కాటల్ బ్యాంకులలో 9-11-1914 తేదీకి రు 20, 825 రు బోర్డు ప్రాసీడింగు ప్రకారము మెంబర్లుగా చేరుబడును. రు 12 కాల్ 1910 న సం॥రం నెం 599 రు గవర్న మెంటు ఆర్డరు ప్రకారము డిపోజిట్లు చేసుకొనుటకు పూర్వ యున స్వేచ్ఛకు పాంఠము వూరు.

(నోటీసు లేకనే ప్రైవిటుధనము మూర్చబడవచ్చును)

గుర్తికాల వెంకట సూర్యప్రకాశరావు,

క్రొడెంటు.

పారుపల్లి వెంకట్రామయ్య,

క్రొడెంటు.

విక్టోరియా ఆసుపత్రి, కాకినాడ.

ఆంధ్రకుసుమము బహువిభుజకగా వాగుకేటబడును. ఎన్ని సంవత్సరములనుండి గ్రుడ్డితనముచే వాధ తగిన నను, తిరిగి దృష్టిని (మాపు) పొంద

గలరు. కంటిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, ఒరుపులు, దురదలు వగైరా సమస్త నేత్రరోగములు కుదుర్చుచును. కడు బీజల కుచితము. (1568)

1. ఆంగ్లేక వైద్యముగవండ్రికే తెలుగుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. 400 ప్రక్రియలు గలవు. రు. 1-4-0.
2. టైఫాయిడు ఫీవరు అకు గ్రంథము ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. రు. 1-0-0.

వి. గోపాలకృష్ణయ్య, యు. డి. సర్జను.

సత్యాగ్రహ స్వదేశి ధోవతులు

హిందూ దేశమునందు లి యూనై న నూలుతో

మన దేశపు చేతిగుగ్గులులవలన నేయబడినవి.

ఇకాంబి లేక గుండంచు 60-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పు గలది గజము 1-3 1-0-0.

ఇకాంబి లేక గుండంచు 40-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పుగలది గజము 1-3 0-14-0.

సాధారణమైన తువాట్లు, ట్యైల్ డి 1-3 0-10-0

అంతకుపైన వెలగలిగినవి కూడ యున్నవి.

నూలు చేతిగుమాట్లు 60-వ నెంబరు 1-3 0-4-0.

స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్సు కంపెనీ, 503, హాడిసోఫేట్ రోడ్డు, లిమిటెడ్, కంజీవరం. (962)

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున కార్వితముగమును పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధములు అనుసరింనుటలననే గల గురువునది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యవార్తమున ౩౦౦౫ తేదీ శరీరసౌఖ్యమును దృఢ గాత్రమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా ఉచితముగను. పోస్టుచార్జి యు మే మే భరించి పంపెదము. నెంటు సే వ్రాయకొరకము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరంకనిగ్రహ ఔషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాస్

మరియు ముందు ముందు
కృష్ణ లా.
 వానశలీ, వరుచిలేడు,
 ప్రవరానానది, పులితేపురాదు,
 భీమలు గావు, దినము కాతగిన
 కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము
 గల అయ్యలగున గర్భ శోధన
 గావించును.
 పాన, పాన సీసాలు
 సీసా 1-కి వెల
 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జగదా
లీవరు టానిక్.
 వైత్యమునకు మంచిముందు.
 రోగులకు సంభవించు తల
 వాపు, అజీర్తికి, చెడిన కార్య
 మువలన గలుగు శాధలకును,
 అలవతకును, ఆకలిబాధకును,
 వికాసవిహీనతకును అరోచిత
 కును, తల తిరుగుటకును, విను
 గునకును, అజీర్ణ భేదినిమించిది.
 సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హట్టి.
 ఎరువుగా నున్నను నెరసి
 నను వెంట్రుకలను తక్షణమే
 మినమినలాడు నలుపుగా గాని
 గోధుమరంగుగా గాని మార్చ
 గలదు. స దో ష లి త ము
 శాశ్వతము.
 ఈ సొల్యూషన్ పై పిట్ట 1-కి
 రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

దక్షిణము. ఇ. స్ట్రీట్ అండు కో.,
(లిమిటెడ్)
 మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీవ త్రిక జేరు నుదాహరించ గోరెదము
 368

తలనూ నున్ని టిలో రాణి యని ప్రసిద్ధమైన కేశవ్ కాంత్ తలనూనె

బొడ్డిలో ఒక బహుమానము బీకెట్టు సంపాదించు. దీనియొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి గ్వాలియర్ ప్రదర్శనములో ఒక
 యూరప్ లోపలమున మైసూరు ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంతాంతికమున విజితవార్డు ఇచ్చియున్నాడు.
 ముందుకు చెరువుతేయకట్టి వైట్ ఆయర్ ఇంటలో కలిపిన దని దుబువుతేయకట్టివానికి 1000 రూపాయలు బహు
 మతిగా నియ్యబడును.
 ఈ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్లకాయలను కలిపిన పరిమళమైన పూవులనుండియు తయారై భేదబడింది.
 ఇది అన్ని దేశాల శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వారిటకు తగినది తలవెండ్రుక లూడిపోవుటకు కలిపి వెండ్రుకలు మృదువు
 గాని కల్లగాను వెళుగుట్లు చేయును. ఇది మెడికల్ చల్లవనుమిచ్చుచు వెండ్రుకల మూలమున బలముగలదిగా చేయును.
 ఇట్టి యీ నూనె కేశవ్ కాంత్ తలనూనె బహుమతి దుండు కలనూనె అన్నిటికంటెను మిక్కిలి శుభ్రమైనది సత్యము.
 శ్రేష్ఠమైనది. ఏదైనా భాగ్యవంతులకు తగినది. వ్యాపకం నాష్టకము సహా 1 బుడ్డి వెల రు. 0-15-0

ద్వారకదాస్ జగమోహన్ దాస్ అండు కో,

(D1581) ప్రాప్తి:—ది కేశవ పర్ వ్యూమరి వర్క్స్.
 (W578) హింద్ బటన్ ఫ్యాక్టరీ, మెటల్ వర్క్స్, 146, అబ్దుల్ రహిమాన్ వీధి, బొంబాయి.
Dwarkadas Jagmohandas & Co,
 Hind Button Factory & Metal Works.
 No. 147 Abdul Behman Street, BOMBAY.

మీ బాయిలర్లు

విశేష కాలము దనిచెయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్రాజ్"ను
 యుపయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు
 పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు
 నిచ్చును; ఆపమనున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను
 నుంచును. ఈ కామ్రాజ్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు
 చెడిపోకుండి ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు
 దుకంట్లకే వ్రాయవలయును.

గౌరవముగల రము 1-కి రు 26-0-0

రెలయన్ను ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
 రిపాలిటర్స్ నం 55కి రు
మదరాసు

(ప్రై కామ్రాజ్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక చేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము)

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,
 ఎంజినీయర్లు, ఐరన్ గ్రాసుఫౌండర్లు,
 జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న
 కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశోప
 యోగముకొరకు స్థాపించియున్నాము. ఆంధ్రు
 లందరు మమ్మాదరింప ప్రార్థితులు. మావద్ద
 అన్నివిధముల యంత్రములు, సామగ్రిలు,
 యెంజినీయరింగు సామగ్రిలు, సి మెంటు,
 పెంకు, తుకు, కలకముదలగునవి దొరుకును.
 తొలుత మమ్ములను నిలబడచేసి, మరి
 రెండవ చోటునకు వెళ్లుము.

డి. ఎల్. నరసింహ రాజు,
 బి.ఏ.ఎస్.సి., ఎ.సి.ఐ,
 (1585) ఎంజినీయరు అండు మేనేజరు.

పంటివైద్యము.

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్లు
 12 కన్నుత్తు లేట్, ఎన్నూర్, మద్రాసు.
 ఈ రణవైద్యులు ఏకాంతము చేకవైన పండ్లను పెండ్లి
 కేయలసి యుండిన సెప్పిలేటండ్ పీకి వేయదురు. బహిం
 మైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంబంధం
 డను బంగారుచేత మాయుట, కల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను
 ఉంటింబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతన వైద్యకాస్త్రప్రకా
 రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయి ముందుకు వచ్చి
 యున్నాము. పంటిని తీయకప్పుడు వాష్టి కే తీయబడును.

**పాళ్ళపు వేంకటాచలవణితులవారి
 ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.**

1. **లక్ష్మీనిలాసరసము:**—లక్ష్మీనిలాసరసము శ్రేణుల కోరికను
 ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములను విశేషమైన మున్నూరు. ఒక
 యొక లక్ష్మీనిలాస రసములను సీసా తినియెత్త నుండెనేని
 స్వచ్ఛమైన సుగంధమును నిచ్చును. వేంకటాచల వారి
 శంఖోపయోగ బల్లగులకు. సవర్ణము, మూడిన పాల్లక
 ఇర్రములు, సున్ని పొరలు మొదలగునవి లభ్యమగుచును.
 సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం. (594)
2. **శ్రీనివాస రైలం:**—శ్రేణు గడ్డకు, శంకుల వాష్టి
 పొవుటకు మంచియును. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇంచాం.
3. **శ్రీకావ్య రాసము:**—దీనిని శినింజనపత్రికండ్లను
 మూత్రమును కట్టక (కలరా) కాంతిభేది, కీకభేది, అజీర్ణ
 కేసులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇంచాం.
4. **బాలసుఖోదయము:**—విద్వలకు బలకాం; తియ్యి
 యందు. మందము, నులబద్దము, అజీర్ణ భేది, కృత్రిమము, కడు
 త్రుప్పియుండుట. ఆకలితీతండుట మొదలగునవి గుణములు.
 శ్రద్ధల పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇంచాం
5. **లోకానయనార కనూగమృతము:**—విద్వలకు కడు
 అన్ని ముడిదినవారికి, బొలింతులకు శుభ్రము గుణ
 గారి. మందము, కడికము, దగ్గు, అజీర్ణము, కీక
 కాకిం, పొర్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం,
 విజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింక
 6-కి లోకానయన గుణములే యింక (801)

శ్రీ సీతా గాఢమైన వైద్యుల, మును
 శ్రీ సీతా గాఢమైన వైద్యుల, మును